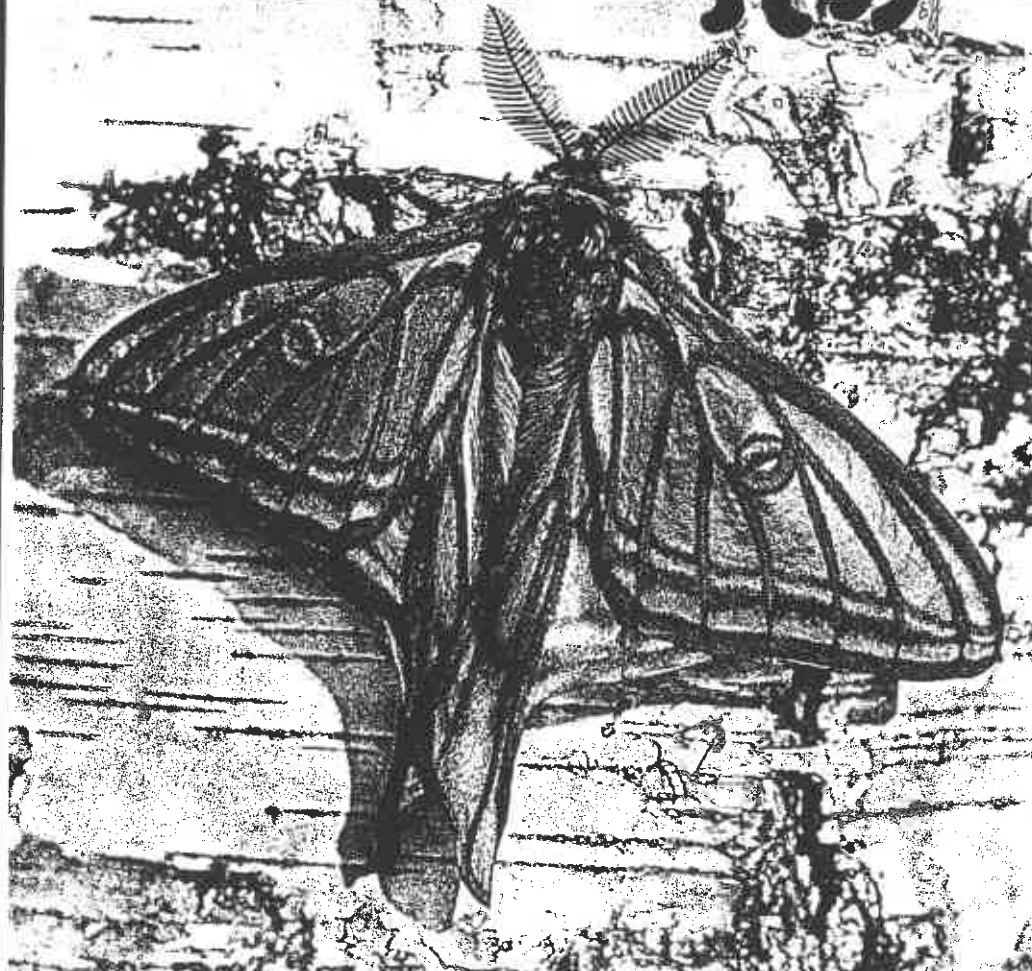

6/96

Skříba

průvodník pro páhání a pěstování
Vypracovali studenti Biologické fakulty Jihočeské univerzity

- 1 ... **OHĽASY:** Vážený(á) pane(i) ...
 Milá Šklíbo
 a odpověď
- 4 ... Re: Strašidlo přírodovědecké fakulty
- 5 ... Ze života
- 6 ... Volby
- 7 ... **ŠKOLA:** Informace ze senátu
- 8 ... Malé ohlédnutí: první magisterské promočení na BF JU
- 10 ... Nabídka bakalářských prací z ekologie a hydrobiologie
 Když je člověk v deliriu
- 11 ... Rozhovor s dr. Jiřím Komárkem
- 14 ... Počítače - Co se také může stát
- 15 ... Jak číst mezi řádky
 Ze života
- 16 ... **VĚDA:** Střepy ze světa vědy
- 19 ... **CESTY:** Norsko - perla severu
- 21 ... **VLASTNÍ TVORBA:** Noční tvor
- 22 ... Bydlíš na koleji? Pánbůh s tebou!
- 23 ... Beltine
- 24 ... **KULTURA:** Nové knihy
- 25 ... Ještě něco málo k čajovému obřadu
- 26 ... Dračí doupě
- 28 ... Kuchařka
- 30 ... Koncerty
- 31 ... Confidential
- 32 ... **INZERCE**

"Thank you for calling. Please leave a message.
 In case I forget to check my messages, please
 send your message as an audio file to my e-mail,
 then send me a fax to remind me to check my
 e-mail, then call back to remind me to
 check my fax."

ditron

Děkujeme firmě Ditron, která zapůjčila tiskárnu
 Star Win Type 4000

Vážený(á) pane(i),

jelikož jste dosáhl(a) potřebné zchátralosti těla, lidstvo Vás již nepotřebuje, nemá co od Vás očekávat, vyzýváme Vás, abyste se dostavil(a) do zdejšího krematoria, poněvadž strašíte lidstvo svým zjevem.

Podle §163. ods. 23 trestního zákoníku, hlase se do tří dnů v čase od 8:00 do 14:30 u pece č. 6 za účelem spálení Vaší neestetické kostry.

Přineste s sebou: jedno kolo dříví

1 litr petroleje

2 kbelíky černého uhlí

1 kg tuku (jelikož je obava, že do tří dnů úplně zhubnete a že by se

Vaše „tělo“ mohlo připálit)

potvrzení o abstinenci (viz níže)

pozn. Osobní doprovod či případné talismany zakázány

Za úřední výkon zaplatíte 1820 Kč. V případě, že byste propadl(a) rostem, připočítáme Vaším pozůstalým dalších 250 Kč za vyhrabání z popele. Svolíte-li, aby bylo Vašeho popele použito ke hnojení, odpočítáme od výše uvedeného obnosu 20 Kč.

S okamžitou platností Vám zakazujeme požívání jakýchkoliv alkoholických nápojů, aby nenastala exploze. Máte-li vodnatou lebku (hydrocephalus), je nebezpečí, že uhasíte oheň (pokuta 440 Kč). Zlaté zuby vám ochotně za zanedbatelný poplatek vyrazíme předem.

Mnoho štěstí ve zbývajících chvílích.

ing. Horová
 referentka

Míša Šklíbo !

Rád bych Ti napsal příspěvek na jedno téma., které mě trápí. Bohužel nejsem dobrý spisovatel, takže to ber spíš jako námět pro někoho schopnějšího.

Trápí mě totiž (nebo spíš štve), že naše drahá mateřština čeština dostává na této fakultě pěkně na frak. Je mi jasné, že mezinárodním jazykem (nejen) všech vědců je angličtina, ale co je moc, to je moc. A nyní několik příkladů:

1) Studenti, kteří absolvovali statistiku, často neumí některé důležité pojmy z této oblasti ani česky. Když pořád někdo říká místo „hladina významnosti“ significance level, nebo spíše zkráceně siglev, místo „chi-kvadrát test“ chí-square a píše to pak i do bakalářských a magisterských prací, je toho na mě moc. Jednou jsme češi a pokud mluvíme a píšeme česky, tak by to mělo být česky. Existují samozřejmě výrazy, pro které adekvátní český název není, ale zrovna té statistiky se to moc netýká. Když už, tak by měli studenti znát obě verze. Je to hrozné, když někdo zapomíná mluvit česky.

2) Různé nápisy a vzkazy na nástěnkách - je to sice často vtipné a výstižné, ale taky trapné, když někdo (bohužel taky vyučující) napíše polovinu věty česky a polovinu anglicky.

3) Na parazitáku ve výtahu někdo nalepil cedulku s označením pater. Tak jsem se dozvěděl, že pod prvním patrem je groundfloor a pod ním basement. Pro návštěvníky z ciziny celkem jasné a milé, ale kolikrát častěji se tím výtahem svezou cizinci a kolikrát my. Jsem přesvědčen, že kdyby čeština byla významnějším jazykem než angličtina, stejně by v cizině nepsali do výtahů přízemí nebo suterén. Připomíná mi to i některé německé cedule na obchodech v příhraničí. Ovšem teď tam většinou bývají i české nápisy. Copak musíme všude dávat najevo svou malost, musíme cizincům pořád lézt do...?

Milý jazykozpytče K. (více se z Tvého podpisu rozluštit nedá, ale to vlastně nevadí), pustil ses s plamenným zaujetím do celkem zajímavého fenoménu naší fakulty - díky za příspěvek a doufám, že Ti nevadí jeho otištění.

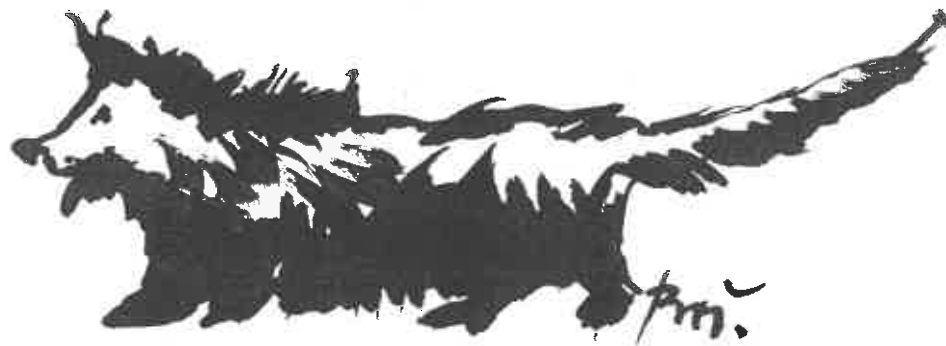
Možná by skutečně nebylo marné nějakým trefným fejtonem proklepat anglickaření našich pedagogů, nicméně v dohledu Šklíby se zatím neobjevil člověk schopný toto učinit. Naštěstí ta situace není až tak černá, jak ji vidíš Ty, a proto bych se pokusil alespoň reagovat na Tvé konkrétní typické příklady.

Používání anglických výrazů při přednáškách je poměrně praktické (málokdy se, zvláště pak ve statistice, vystačí při nějaké diskusi jen s českými výrazy). Navíc bych byl k našim přednášejícím shovívavý, už jen proto, že ve své vědecké praxi musí používat zásadně výrazy mezinárodně srozumitelné. Umět aktivně používat ještě česká, často ne úplně výstižná slovíčka je zbytečná zátěž. Je to stejné jako třeba u systematicků, kteří si taky povídají jen v latině a nikdo se nad tím zrovna dvakrát nepozastavuje. Kdo po českých ekvivalentech anglických výrazů bezmezně touží, může si je zpravidla v dostupných studijních materiálech vyhledat a o samotě se kochat jejich krásou. Krom toho nemám pocit, že by přednášející české výrazy zatajovali a vůbec je neuváděli. Důvod, proč nezůstanou v hlavách studentů, bude možná třeba hledat někde jinde (že by v nás?)

Trochu jiná věc jsou všemožné anglické hlášky na nástěnkách. U záležitosti s angličtinou úzce spjatých jako jsou např. angličtina či odborné semináře v angličtině je to myslím na místě. V ostatních případech to skutečně působí mnohdy spíše komicky až možná nevhodně. V tom případě by bylo lepší se toho úplně vyvarovat a zůstat u matičky češtiny. Míchání angličtiny a češtiny je asi opravdu hloupé.

Nápisy a různá označení na ústavech Akademie jsou spíše praktickou záležitostí než vlasteneckým propadákem. U Čecha se zřejmě jaksi počítá s přirozenou inteligencí a selekčním tlakem vypěstovaným orientačním smyslem. Ale představ si hordu anglicky mluvících cizinců účastnivších se nějaké konference či sympozia (o ty asi hlavně jde) jak zmatené pobíhají ústavními bludišti dotazující se na tu či onu prostorou kolemjdoucích. A protože jim náhodně kolemjdoucí odpovídají zpravidla jen úsměvem, je lepší vyřešit problém cedulkami na stěnách. Anebo je to jen otázka obyčejného společenského úzu? Kdo ví?

ZK

Co to je loom, vím už dávno, to jsem se učil na angličtině už v prvním prváku.

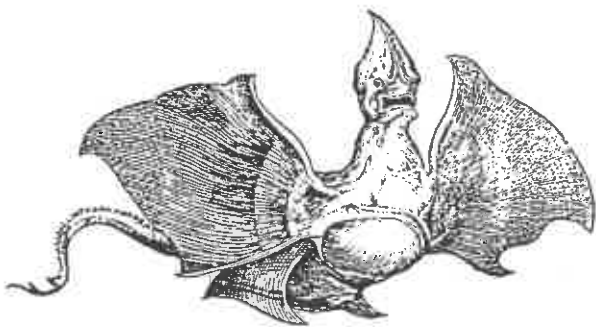
TB

Jak zajistit, aby Vám nějaká knížka pomohla zaručeně usnout? - Pověsit vysoko nad postel a pustit.

PK

**Re: Strašidlo přírodovědecké fakulty
(odpověď kolegovi M.K.)**

V minulém čísle (Šklíba 96, 5:7-8) podrobně argumentuje kolega Konvička proti myšlence případné přeměny dnešní Biologické fakulty JU ve fakultu přírodovědeckou. Protože jako východisko ke své argumentaci použil moji zmínku o této záležitosti na kterémisi z diskusních večerů se studenty a označil ji jako mnou "formulovanou představu vývoje školy", považují za svou povinnost na jeho výzvu k diskusi odpovědět, byť jen stručně.

Tedy: pan kolega má naprosto pravdu a já s jeho argumenty musím zcela souhlasit. Z pozice "selfish genu" uvnitř jakékoliv komunity by taková přeměna byla přímo zhoubnou. Jenže pravda, třeba podložena seberacionálnější úvahou, je jedna věc - a život druhá. Nemohu zde stručně vyloužit všechny související skutečnosti a ani k tomu nejsem povolán, ale stálo by za podrobnější výklad seznámit se s koncepcí rozvoje

Jihočeské univerzity, jak ji nedávno vypracovala Vědecká rada JU na základě evaluace jedné z fakult, kterou provedla Akreditační komise vlády ČR. Právě ta vidí cestu ke zlepšení stavu zjištěného při této evaluaci v budoucím rozdělení studia učitelů různých stupňů škol na různé fakulty (a to obecně, nejen v Budějovicích). Vedle samotné koncepce pak ještě zbývá postavit několik dalších skutečností: stát jako (zatím) výlučný finanční zdroj vysokých škol, jeho potřebu (jako potenciálního zaměstnavatele) absolventů jednotlivých profesí, obecnou tendenci k zvěšování vnitřní integrity jednotlivých univerzit (a menší svéprávnosti fakult) atd. A pak lze začít diskutovat - nicméně si myslím, že podstatnější je hledat, jak v dané situaci dál, než sbírat argumenty, byť pravdivé, ke stavbě "obránných hrází".

Z. Brandl

Antikonvička aneb ještě jednou k přírodovědě

Jsa člověk cholerické letory (pí. Pešková by mohla potvrdit), pojednání o přírodovědecké fakultě z posledního čísla mě vybudilo k zuřivé polemice. Nuže:

Za prvé si nemyslím, že rozšíření naší fakulty na přírodovědu by muselo nutně vést ke specializaci na „výrobu“ středoškolských proserfů. Není důvod generalizovat toto pro všechny školy.

Za druhé: Ač se dodnes dívám na zřízení kateder dost skepticky, oceňuji, že matematika, fyzika a chemie mají díky zřízení své vlastní katedry možnost stát se něčím jiným, než pouze „křovím“ pro doprovod biologie (jak si mi před časem postěžoval Doc. Patočka). Nechápu, jak by nám prospělo, kdybychom měli tyto obory, ve kterých už máme své dobré lidi (já osobně se nebojím záplavy „kamenných nebiologů“; spíš se mi zdá, že se stáváme ghettem a na lidi „vně“ bereme poněkud „wošajstlich“ měřítko) chtěli redukovat na pouhý doprovod.

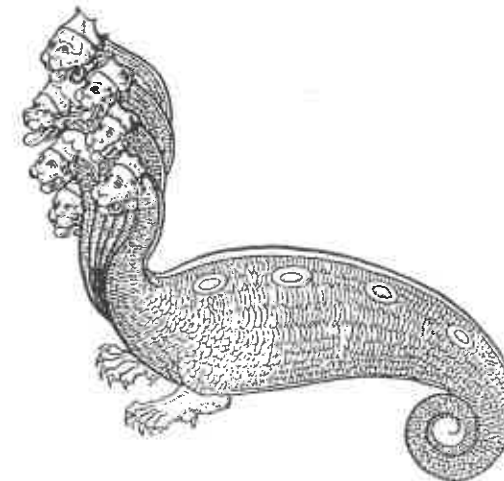
Za třetí: Martine, zmínil ses o multidisciplinárním rozhledu, jenž by rozšířením fakulty utrpěl. Myslíš, že v případě striktně biologického zaměření by se mu dařilo? Spíš se

setkávám s námitkou, k čemu se dnes hodí polyhistor. Ostatně, když vidím, kolik lidí má na naší fakultě zájem o filosofii a podobné obory, zrovna nejásám.

Za čtvrté: podle mne není rozšíření fakulty odpovědí na otázku, co s tolika biology. Stejným způsobem se můžeme ptát, co s geology, pro které se uplatnění rovněž nenachází, pro další vědecké disciplíny jakbysmet. Spíš si pokládám otázku, jaký bude všeobecný rozhled „biologických“ absolventů. Budou schopni přesáhnout svůj obor, když si to nějaká potřeba vynutí?

A konečně za páté, na kterýžto bod si už dlouho brousím zuby: vykonkurování pracovišť, kde se biologie dělá blbě. V jádru nic proti soutěživosti, ale bacha: známe přesné hranici, která ji dělí od bezohlednosti? Pokud ano, pak teprve můžeme někoho vykonkurovat. Pokud ne, můžeme se solidně seknout v nedomyšleném rozhodnutí. A hlavně mi jde o to, abychom místo vzdělání, k jehož rozvoji univerzity primárně slouží, nedospěli k primitivismu, způsobenému jednostranným pohledem a absencí všeobecného, resp. kulturního rozhledu. Od rozšíření fakulty v přírodovědu bych si sliboval právě předejití tomuto.

Těším se na případnou zuřivou polemiku z druhé strany. Mohla by se stát bidelnickým počinem, který by mohl zajímavě ovlivnit další rozvoj naší drahé BiFakJů.

Tomáš Bayer

Ze života

Doc. RNDr. Milan Straškraba:

"Když se přizene takový smog, to ho jen tak lehce nerozeženu - jedině bychom museli všichni začít prudce foukat."

"Kdo to ví, ať mi to poví... ale potichu, ať to neslyší Dr. Dostálková!"

"Tím lihem by ta tabule šla, pravda; ale jestli není lepší ho vypít..."

"Toto je šišatá sinusovka, tzv. šišosovka."

"Až na mě tahle černá tabule spadne, tak mě prosím zpod toho vyhrabte."

(Při psaní na tabuli polouvyschlým, urzajícím fixem): "Kvik kvik."

Ing. František Urban (MŽP, na BF přednáší Ochranu přírody):

„Jeřábek někomu vožere jahody - jeho chyba, má si je hlídat. Ale srážka s losem je srážka s losem. V severských státech mají proto na dopravních značkách místo jelenů losy. A když se takové auto srazí s losem - copak los, ten to přežije. Ale auto je na šrot.“

„Nemyslete si, los pozná, kde je státní hranice. Když se objevili u nás, tak rychle poznali, že přes tuhle čáru se neleze, protože tam lesáci mají mrazáky.“

„Jednou takhle sanitka srazila losí laň - našťastí nevezla nemocného. Chtěli ji dorazit, ať se netrápí, ale pak jeden řekl - počkejte, odtáhnem ji do stodoly, ona se vzpomene, veterinář ji prohlídne - no a ráno, když prušli, losice prošla zavřenými dveřma.“

Milá Šklíbo,

nevím, zda Ty máš volební právo, ale studenti naší fakulty ho mají a mohou se tak oddat dobrodružství voleb. V předvolebním období „sestupují“ politici z výšin vysoké politiky a ptají se obyčejných človíčků, jak se jim žije... Náhoda tomu chtěla a i já jsem byl účasten takového sestupu. Spolu s naším spolugarantem Aplikované ekologie Richardem Tichým, Petrem Hornem (Zipem) a s Olinou Svobodovou (ze sprátcen ZSF) jsme se setkali tváří v tvář našemu ministru životního prostředí p. Františku Bendovi. Spolu s BF se tohoto setkání účastnili zástupci ZF p. E. Pecharová a Kateřina Čerovská. Setkání se uskutečnilo 25. dubna 1996 v 18³⁰ prostorách sekretariátu ODS.

Byli jsme uvedeni do nemalé nevelké místnosti vybavené křesly, do kterých jsme se pohodlně usadili. Jak jsme dosedli, v tu chvíli u nás byla hosteska a ptala se, co že k pití...nu poručili jsme si. Pan ministr již seděl pohodlně v křesle a zhlížel na nové příchozí. V půl sedmé to vypuklo a první výzva k otázce přesně zasáhla Richarda Tichého.

Následovaly dlouhé diskusní otázky a na ně ještě delší odpovědi...

Chvilím jsem byl zmaten, protože po dlouhém monologu pana ministra jsem již zapomněl, jak zněla otázka, a tak jsem se rozptyloval po jídání chlebiček (podle hesla jsem chudý student a je to zadarmo, tak s chutí do toho). Bohužel se mi to nevydařilo u druhého chlebičku, kdy mi skoro celý jeho obsah spadl na oděv. Pravděpodobně jsem rozptýlil všechny ostatní. Nevím, likvidoval jsem následky.

Po této ostudičce jsem se pevně rozhodl, že vznesu dotaz. ...“Pane ministře spolupracujete s ekologickými iniciativami (EI) a pokud ano jak? Poté jsem dodal, že tyto organizace udržují pozornost veřejnosti na některé problémové technologie (jaderná energetika a pod.). V této otázce mě podpořil i Richard (nezastupitelná úloha těchto organizací ve společnosti, informovanost společnosti).

Následovala dlouhá vyčerpávající odpověď, ze které jsem si odnesl asi toto: Ministerstvo spolupracuje s některými EI (dokonce i některé financuje), ale bohužel některé organizace ztratily vážnost díky své neobdobnosti. S dalšími organizacemi, které se přivazují k rypadlům a plotům (JETE) ministerstvo nespolečně pracuje (jsou v opozici). Tyto strany také nezískávají a ani snad nemohou dostávat finanční podporu od MŽP.

„Koho chléb jíš, toho píseň zpívej.“

Uvedená odpověď se stala poslední a nashromážděný „lid“ se pomalu rozcházel. My jsme se rozhodli vytrvat a ještě si poklábosit s panem ministrem. Bohužel moc času nám nezbylo, a tak jsme se pouze dozvěděli něco o „těžbě“ zlata v Kašperských horách a poté jsme byli vypuzeni domů.

Co říci na závěr. Mnoho konkrétního jsem se nedozvěděl, ale přeci to byla pro mě cenná zkušenost. Jako student BF-JU jsem vychováván k přesnému a fakty nabitému projevu jak psanému tak mluvenému. U politika je tomu trochu jinak. V odpovědích bývá více „omáčky“ a s fakty se zachází jako s kořením, aby to člověk mohl vstřebat. Jednání s politiky se patrně ve své práci neobejdeme, a jak jsem na sobě poznal, nebylo by lehké prosadit svůj pohled na věc. Až budeš Šklíbo poslouchat některého z politiků, pozorně se zaposlouchej a snaž se zachytit „koření“, kterého jistě nebude mnoho.

Jirka Dušek

Informace ze senátu

Noticka ke konkursům. Objevil se jeden návrh na znak fakulty, je celkem propracovaný a smysluplný. Co se s ním stane a přidá-li se k němu ještě nějaký, se rozhodne na podzim.

Podobná situace je v případě nápadů jak zútlunít a zlidštit některé prostory fakulty. V tuto chvíli jsou nápady dva a jeden rozpracovaný. Co s nima, se bude řešit též až v zimním semestru.

Výuka angličtiny. Studentská komora dala dohromady skupinu studentů ze všech stupňů studia, kteří v průběhu příštího roku vytvoří studijní pomůcku pro výuku biologické a vědecké angličtiny. Nepůjde o direktivní skriptum, ale o součást výchozího materiálu pro učitele a studijní doplněk pro studenty. S touto aktivitou se zřejmě sveze i vlastní způsob a obsah výuky. Podrobněji viz příští semestr.

Senát BF schválil studijním řádu a visí na senátní ná- v „Seznamu před- specifické situaci (ve kterou si nevíte rady, ozvěte se nám, nejvíce „much“, které se ještě stále

„Seznam přednášek“ (minulý rok kolem přijímaček (poslední týden pro přijímané, pro současné studenty je V září vyjde konečná, po prázdninách zápis do zimního semestru. Pokud tady zapsat dříve a případné změny v

V posledních dnech začaly formálně i prakticky fungovat katedry (zoologie; botaniky; ekologie; genetiky; parazitologie; obecné biologie; matematiky, fyziky a chemie). K případným problémům buďte shovívaví. Jednak ještě není zdaleka dořešena personální otázka jejich vedení a také teprve krystalizují některé funkční vztahy.

Na konci léta by měla začít přemávat nová (a první vlastní) budova Biologické fakulty. Bude v ní především řada laberek a také se do ní patrně přesune současný děkanát. Co se stane s prostorami současné děkanské věže, se nechte překvapit. Jednou z novinek do konce roku by měla být nová počítačovna.

Od příštího školního roku bude snížena celková částka, kterou dostává každý student, který má zadanou bakalářskou či magisterskou práci jako příspěvek na činnost s prací spojenou. Zatím ještě není jasné o kolik. Kdo bude potřebovat více financí, bude si moci zažádat o školní grant. Bude to tedy možnost jak získat podstatně více prostředků přímo od školy a zároveň nebude dlouhou dobu blokována částka nevyužívaných peněz současných bak. a mag. grantů. Podrobnosti se dozvíte na podzim.

SK

lil během jara řadu změn ve statutu fakulty. Většina z nich stěnce. Souhrnně budou uvedeny nášek“. Pokud jste v nějaké vztahu k fakultě nebo studiu), se prosím. Rádi bychom vychytali co objevují.

žlutá brožura) bude k dispozici června). Je však určen především vhodný hlavně pro orientaci. aktualizovaná verze, závazná pro v září nebudete, můžete se kurzech opravit později).

Nabídka bakalářských prací z ekologie a hydrobiologie!

1) Charakteristika, vývoj a potencionální management nádrže Bagr ve Stromovce.

Přestože Bagr není na první pohled příliš přitažlivá nádrž, je zajímavý tím, že alespoň v chladné části roku je to nádrž spíše oligotrofní. Vyvíjí se v ní unikátní planktonní společenstvo takřka bez koryšů, zato s vysokými densitami vírníků. Do budoucna lze očekávat trend k eutrofizaci a následné změny celkového charakteru nádrže. Práce by byla pravděpodobně zaměřena spíše obecně limnologicky a zooplanktonářsky (případně aplikovaně ekologicky).

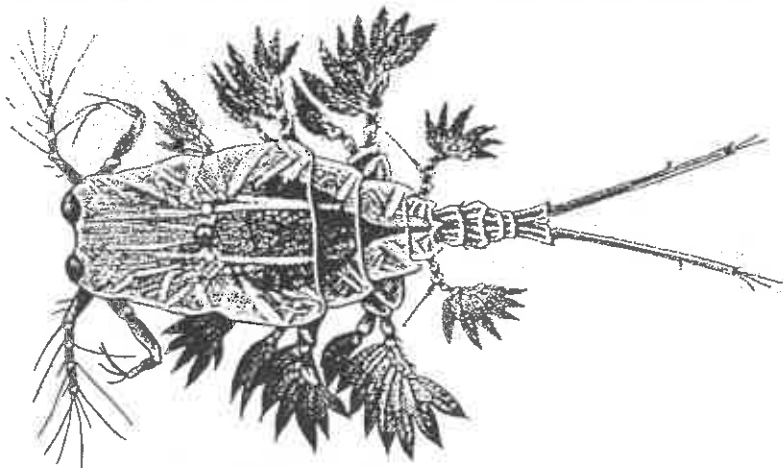
Téma vypisuje Dr. Seďa - HBÚ (Sádka 2. patro, tel: 649)

2) Mikroekosystémy dendrotelom se zaměřením na sledování řasového společenstva a základních chemických charakteristik.

Dendrotelmy jsou velmi málo prozkoumaným a velmi zajímavým biotopem a zároveň jedním z mála přirozeně dobře definovaných objektů ekologického výzkumu. O řasovém společenstvu těchto extrémních biotopů se v našich podmínkách neví skoro nic.

Téma je po dohodě ochoten vypsát Dr. Lukavský - BÚ Třeboň, tel: si zjistíte sami

Obě témata i osoby školitelů umožňují slušný rozlet i možnost podílet se na formování image své vlastní práce, ovšem vyžaduje i značnou samostatnost. Zájemci se mohou přihlásit přímo mně (Míla Devetter K3 7/7), nebo přímo školitelům. Doporučuji nadšencům.

Když je člověk v deliriu...

Plešatá tasemnice zuřivě plácala lopatičkou do písku při slastném úplňku až nahoře v oblacích.

Polozdivočelí slimáci spěchali drkotavým pohybem v době ledové v útulné hladomorně, aby se blbli lidé měli čemu divit.

Nemravná bába kořenářka trávila maso až do vysílení v chaloupce na kuří noze.

Opilé kuřátko se flákalo před Gomelem v pravěku u kata Mydláře

Laškovně nemluvně požíralo souseda pořád od té doby, co ho to napadlo, ve vyhlášené restauraci

Divné nic žvatlalo nesmysly těsně před zabijačkou na Starém bělidle

Rozbředlé městečko upířů se apaticky opijelo při vhodné konstelaci planet na přednášce z genetiky, protože se tam splašeně dořítíl znetvořený kocour.

Rozhovor s dr. Jiřím Komárkem

1, *Letos v zimě jste již po druhé strávil dosti dlouhé období v Antarktidě. Pokuste se, prosím, několika slovy popsat, co bylo náplní Vašeho pobytu na nejtudenějším kontinentu.*

Zúčastnil jsem se mezinárodního projektu navazujícího na dřívější projekt BIOMASS, který byl orientován na studium produktivity polárních moří. Současný program je zaměřen především na studium změn klimatu a jejich vlivu na biocenózy. Velký důraz je kladen například na změny, ke kterým dochází v důsledku ozónové díry. Koordinátorem části projektu jsou v oblasti, kde jsme pracovali, polští vědci. Z naší strany se letos na programu zúčastnili 2 biologové a 1 meteorolog, který je v Antarktidě dosud i přes zimní sezónu.

2, *Ve které oblasti Antarktidy jste pracovali?*

Výzkum byl prováděn v okolí polské terénní stanice „Henryk Arctowski“ situované na Jižních Shetlandách na ostrově King George v zátocě Admiralty Bay. Jedná se o humidní část Antarktidy („maritime Antarctica“), kde je klima mírnější a hlavně vlhčí než na vlastním kontinentu. Oblast Admiralty Bay byla vyhlášena za SSSI (Site of Special Scientific Interest). Zátoka o rozměrech asi 10 x 12 km a přilehlé pobřeží z části deglaciované a obklopené ledovcem kontinentálního typu, tvoří uzavřený ekosystém vhodný ke studiu trofických vztahů mezi pevninou a mořem.

3, *Čemu jste se věnoval konkrétně?*

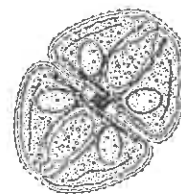
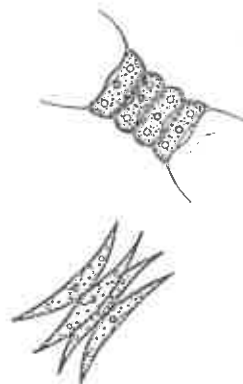
Naším úkolem bylo zahájit práce na zjištění druhového složení sladkovodních a terestrických řas v celé oblasti, struktury jejich biocenóz, zahájit monitoring důležitých ekologických parametrů, které ovlivňují rozvoj mikrofytních společenstev, a dále shromáždit základní data o funkci řas v jednotlivých biocenózách včetně produkce biomasy a data o rozvoji řas během primární sukcese na deglaciovaných a ornithogenních půdách. Součástí programu bylo i studium ekologických charakteristik dominantních druhů. Z jednotlivých biotopů jsme studovali zejména kryoseston, ledovcové potoky, mokřady (tzv. seepages), pobřežní stojaté vody a různé terestrické a subaerické biocenózy.

4, *Mohl byste více přiblížit, jak vypadá pracovní režim na antarktické výzkumné stanici?*

Vegetační a tedy i hlavní pracovní sezóna pro biology trvá od listopadu do března. Na toto období přijíždí do Antarktidy na stanice, kde se provádí biologický průzkum, vědci z mnoha zemí. V době mého pobytu bylo na polské stanici 17 pracovníků, z nichž ovšem část tvořil technický personál. Po další část roku pobývá na stanici menší posádka. I v této době ovšem trvá monitoring některých ekologických faktorů, pokračují práce na biologických tématech, i když v omezené míře, a trvale musí být samozřejmě zajištěna funkce meteorologické stanice.

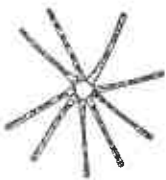
5, *Polská stanice patří mezi středně velké výzkumné stanice. Jak je technicky zabezpečen její provoz?*

Energie potřebná k provozu stanice je získávána spalováním ropy. Stanice je dobře elektrifikována, el. energie zajišťuje trvalé osvětlení, také v laboratořích je k dispozici přípojka 220 V. Zásoby potravy jsou dopravovány lodí nebo letecky z jihu Ohňové země

nebo z „mateřských zemí“. Kontakt s pevninou obstarávají také lodě přivázející turisty. V nutných případech je možné využít helikoptéry k dopravě nemocného nebo zraněného do nemocnice při chilské stanici, která leží na poloostrově Fildes rovněž na ostrově King George. K pohybu v okolí stanice jsou využívány motorové čluny, na některých stanicích i sněžné skútry.

Polovinu až dvě třetiny osádky stanice tvoří vědecký tým, hlavním vedoucím na „Arctowském“ je také vědecký pracovník. Zástupce vedoucího se naopak rekrutuje z technického personálu, který je tvořen lékařem, kuchařem, radistou a dalšími technickými odborníky. Kromě hlavní výzkumné stanice je v okolí instalováno několik tzv. refugií.

6, K čemu refugia slouží?

Refugia jsou malé terénní stanice ve vzdálenosti asi půldenní až celodenní cesty od základny, kde je připraveno vše potřebné pro pobyt 2-3 vědců po dobu několika dnů. Mohou také sloužit jako opěrný bod v případě nouze. Trvale jsou zde uloženy zásoby na několik dnů, lékárnička, případně i vysílačka.

7, Hrozí nějaké nebezpečí při práci v terénu?

Při plavbě v člunech přes záliv je nebezpečné spadnout do vody, vzhledem k tomu, že teplota mořské vody kolísá od -2 do +2 stupňů. Ze zvířat jsou nebezpeční lachtani, kteří dokáží velice rychle zaútočit a neopatrného pozorovatele pokousat, když se k nim příliš přiblíží. Obětí lachtanů se ale spíše stávají velmi zvědaví turisté.

Největším nebezpečím je ovšem možnost zranění ve velice členitém terénu, který má spíše charakter velehorský, hrozí zablouzení nebo pád do trhlin na ledovci. Práce v terénu je skutečně složitá a je nutné dodržovat určitou disciplínu. Rovněž je nutné počítat s daleko drsnějším počasím. Nízké teploty, nebo vítr přesahující 30 m/s není žádná vzácnost.

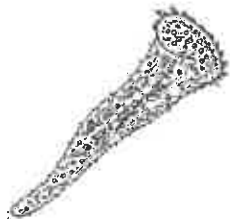
8, Kolik turistů a za jakých podmínek do Antarktidy přijíždí?

Počet návštěvníků je nyní limitován. Vznikly speciální a registrované cestovní kanceláře, pro jejichž klienty byla určena přesná a přísná pravidla chování v antarktické přírodě. Určitým regulačním mechanismem je i cena takového výletu na studený kontinent, za jeden den zaplatí návštěvník 300 - 400 USD. Kromě CK přijíždí do této oblasti také soukromé jachty, jejich posádky však musí předložit podrobný itinerář cesty ke schválení. Těchto jachet ovšem není mnoho.

9, Považujete turistický ruch za ohrožení pro přírodu Antarktidy?

Pokud budou i nadále dodržována pravidla, které dovolují pohyb pouze ve vymezených územích a striktně zakazují odvázet jakékoliv suvenýry v podobě kamenů, mechů, ptačích vajíček ap., není regulovaná turistika vážným nebezpečím. Přesvědčili jsme se, že průvodci těchto turistů jsou na vysoké odborné i morální úrovni, a na disciplínu i vlastním zájmu úzkostně dbají.

K větším porušením křehké rovnováhy antarktického ekosystému může dojít spíše provozem některých stanic, které ve svém okolí zanechávají mnoho odpadů a narušený povrch půdy, který se jen pomalu zaceľuje.

10, Mnoho z nás alespoň jedenkrát romanticky zatoužilo spatřit na vlastní oči chladné břehy jižního kontinentu. Jak dlouhá je cesta od takového planého snění k uskutečnění výzkumné cesty do Antarktidy?

Asi 50% podíl na celém dění osudu má bezesporu odborná způsobilost podmiňující účast v nějakém projektu, 25% je možné přisoudit vrozenému romantismu a touze po dobrodružství, posledních 25% zbývá na štěstí a souhrnu okolností, bez kterých se člověk neobejde.

11, Vaše oba studijní pobyty se uskutečnily na cizích stanicích, především na stanici polské. Znamená to, že Česká republika nemá žádné výzkumné aktivity v Antarktidě?

Česká republika aktivity má, důkazem je právě naše práce na „Arctowském“. Tyto aktivity koordinuje Polární sekce Geografické společnosti AV, která mimo jiné vydává i příležitostné sborníky s pracemi českých výzkumníků v polárních oblastech. Na provoz stálé, byť malé výzkumné stanice, se zatím nepodařilo sehnat prostředky a je třeba zvážit, zda by to mělo vůbec smysl. Můj názor je, že oficiálně dohodnutá spolupráce s jinými stanicemi přináší více užítku a je podstatně lacinější než zřízení vlastní stanice. Spolupráce s Poláky je v tomto směru ideální.

Mimo vědeckou činnost stojí aktivity pana Pavlíčka, který vystavěl malou, v podstatě soukromou českou stanici na ostrově Nelson, rovněž v souostroví Jižních Shetland. Obávám se, že je pro nás typické, že na jedné straně velice obtížně zajišťujeme vysoce prestižní mezinárodní vědeckou účast na antarktickém výzkumu, ale místo domluvy a soustředění sil na společnou akci vznikne další aktivita, která jakoukoliv spolupráci na vědeckém poli odmítá. Přesvědčili jsme se, že taková dvoukolejnost naší republiky moc prestiže nepřidá. A to je škoda.

12, Vaše zaujetí, s jakým vyprávíte o krásách ledového kontinentu, je důkazem, že jste si tuto zemi zamiloval. Chystáte se do třetice vrátit do jižních studených končin?

Jel bych ihned. „Antarktický bacil“ je snad ještě účinnější než vysokohorský, mořský, tropický atd. To ale závisí na potřebách vědeckého programu, času, „tuzemských“ povinnostech atd. Rád bych zde ocitoval jednoho z polárních badatelů, A.C.Garrarda, který napsal: „An Antarctic expedition is the worst way to have the best time of your life.“ Myslím si přesně totéž.

13, Proslýchá se, že na podzim by se měl polské expedice zúčastnit jeden z Vašich studentů. Mohl byste tuto informaci u přenít?

Letos by měli odjet z ČR na polskou stanici opět tři pracovníci, kteří budou pokračovat v našem vědeckém programu. Pokud se nestane nic zlého, bude mezi nimi jeden Ph.D. student z naší Katedry botaniky.

Mnohokrát děkuji za ochotu, se kterou jste se tomuto rozhovoru věnoval.

Zdenka Křenová

CO SE TAKÉ MŮŽE STÁT

Počítače nás občas častují mnoha více či méně pozoruhodnými hlášenými. Operační systémy a aplikace spějí k absolutní dokonalosti a uživatel si nikdy nemůže být jist, co záluďného si na něj zase vymyslí:

- How to double your hard disk drive space: Delete Windows!
- Keyboard missing, press F13 to continue.
- OS/2 VirusScan - "Windows found: Remove it? (y/n)".
- Real programmers use COPY CON PROGRAM.EXE.
- REALITY.SYS corrupted - reboot Universe (y/n)?
- Thisoriginlinecreatedusingpkzip1.10.
- All viruses found.
- Insert hamburger in drive B:!
- Sorry, your system is too dirty for me...
- Kiss my... (keyboard).
- Bad command or operator.
- Warning: Too many floppies in one drive!
- Your hard disk has been formatted...
- Remove the CRT of monitor!
- Critical ERROR: Use hammer.
- Do you speak in TurboPascal?
- All protective devices failed, call GhostBusters.
- External Error: INTELLIGENCE not found!
- Always make a backup copy of your sex partner!
- Your Hard Disk is dead, but Eddie lives!
- There is something rotten in your computer!
- ATENTION! RAM is write-protected!
- Shut power down & press any key!
- ERROR!!! Press quickly ALT-CTRL-DEL!
- ATENTION! High voltage on keyboard!
- Warning: Your monitor is RADIOACTIVE!
- Memory failed. Use paper.
- This hard disk is write only.
- WARNING! Smog in drive Q:.
- Your hard disk went soft.
- This program is not good. Try another one.
- File not found. Should I fake it?

How To Tell If You're
Spending Too Much Time
On The World Wide Web....

I'm hungry, but I can't locate
a hypertext link that will take
me to the kitchen!
Dang!

Pro Internetové dobrodruhy

- <http://straylight.tamu.edu/bene/bene.html> Biodiversity and Ecosystem Network (BENE)
- <http://earth.path.net/osho/> OSO (about)
- <http://www.lavondyss.com/bodyscapes/gallery/gallery.html> impressive galery
- <http://conbio.bio.uci.edu/programs/> Graduate Program in Conservation Biology
- gopher://cucc.ruk.cuni.cz:70/00/uds/uds.chelp vyhledávání adres (E-mail)
- <http://www.fce.vutbr.cz/public/invrt/slovník.html> slovník A/Č a Č/A
- <http://ww2.fce.vutbr.cz/w3ins/w3insert.htm> inzerce
- <http://www.invex.cz/> Invex
- <http://www.vslib.cz/parker.html/> prohledávání hlavních anonymních FTP serverů v ČR

JAK ČÍST MEZI ŘÁDKY

Velmi často čteme nebo slyšíme různé zprávy o testování, vědecké články a pojednání a řadu dalších dokumentů. Jazyk těchto zpráv je velice specifický a je dobré vědět, co danou formulací chtěl "básník říci".

- Je již dlouho známo, že...
- Nenamáhal jsem se najít původní materiály.
- Bohužel, není možno jednoznačně zodpovědět tyto nejasnosti...
- Test nevyšel, ale řekl jsem si, že o tom aspoň něco napíši...
- Benchmark Total-Multi-Speed byl vybrán, protože na něm lze dokonale ilustrovat běh...
- Kolega měl nějaké testy...
- Nadprůměrné výsledky /skvělé výsledky/ naprosto vynikající výsledky.
- Důvod chování neznám, ale výrobce to v popisu uvedl.
- Tři typy datových souborů byly vybrány pro podrobnou analýzu...
- Výsledky testů ostatních typů nedávaly žádný smysl...
- Získané výsledky jsou v tabulce...
- Nejlepší výsledky jsou v tabulce...
- ...tak dobrý, jak jsme mohli očekávat.
- ...nulový.
- ...z neznámých důvodů poškozený.
- ...spadl nám na podlahu.
- ...zajištěné se zvláštní péčí.
- ...při testech nám nespadol na podlahu.
- ...řádově odpovídající.
- ...špatně.
- ...lze získat při podrobnějších testech.
- ...neměl jsem čas to zjistit.
- Tyto výsledky budou oznámeny později...
- Někdy bych se k tomu mohl zase dostat.
- Všeobecně se věří, že...
- Pár dalších si také myslí, že...
- Je jasné, že bude potřeba mnoho další práce na dosažení celkového pochopení.
- Nerozumím tomu.
- Děkuji XY za pomoc při testech a YZ za neocenitelné diskuse.
- XY ty testy udělal a YZ mi vysvětlil, co to znamená.

Ze života

RNDr. Josef Matěna:

„Vy jste ale banda blbců.“

„Vyzkoušejte si, milostivá... kapr nekouše, kapr ž u ž l á !“

„Jak to pitváté? Začínáme HUBOU !!“

Doc. Ing. Pavel Kalač:

"Efekt polarizace znáte dobře: někdo mi ukradne kolo, já ho pak ukradnu jinýmu."

"Jsou tací, kteří přivedou k výbuchu i destilovanou vodu, natož abychom vás nechali pracovat s jedy."

"Existují i prudce jedovaté ryby - takové ty nášlapné... no dobře, tak otírací ryby!"

"Když je řeč o tom koksu - jedna studentka mi do písemky napsala kox. Jako když Werich psal kakru."

"Když jsem mluvil o té bilanci v organismu, měli mě za cvoka. Že jsme spřízněni s prasetem, to brali, ale že by byl člověk totéž co špenát, to už namítali, že jsem trochu na hlavu."

Tajemný závoj Jupitera

Impozantní Saturnův prsteneček je znám už více než 300 let. Ne tak dlouho se ovšem ví, že prstenci jsou obdařeny i další planety - Jupiter, Uran a Neptun. Záhadným v mnoha směrech je právě prsteneček Jupiterův. Byl poprvé pozorován díky sondě Voyager 2 už v roce 1979. Svými rozměry příliš neohromí - poloměr od středu planety 10.000 km a tloušťka 300 km skutečně nejsou nic moc. Není úplně jasné, odkud se vlastně bere a jak to celé funguje. Není totiž příliš stabilní a tudíž ani dlouhověký. Hlavní prsteneček je velmi jemný, tvořený prachovými částicemi. Jeho celkový objem odpovídá krychli o hraně 40 m. To, co vědce trápí, je jeho původ. Možnosti jsou v podstatě dvě - vznik z mezihvězdné hmoty, nebo za to mohou malinké prachové částičky vznikající vulkanickou činností měsíce Io, které Jupiter zachytí svou magnetosférou. Podle výpočtů týkajících se mezihvězdné hmoty a podobných maličkostí se zdá, že původcem je skutečně onen měsíc. Nature 381: 279-280.

Sylslik

Nové komponenty RNA degradozomu *E. coli*

RNA degradozóm bakterie *Escherichia coli* je multienzymový komplex účastnící se metabolismu nukleových kyselin. Do nedávné doby bylo známo, že obsahuje enzym s exoribonukleotidovou aktivitou - polynukleotid fosforylázu (PNPázu) a enzym s endoribonukleázovou aktivitou RNázu E. Oba tyto enzymy hrají důležitou roli v RNA processingu a v degradaci RNA. Skupina anglických a francouzských vědců objevila další dvě enzymatické komponenty degradozomu *E. coli*: enolázu a RhlB. Enoláza je glykolitický enzym, jehož role v metabolismu RNA není dosud známa. Enzym RhlB je členem „DEAD-box“ rodiny ATP dependentních RNA helikáz, které jsou známy u různých prokaryontních i eukaryontních organismů. Výsledky experimentů ukazují, že za dříve zjištěnou ATP dependentní aktivitu degradozomu je zodpovědný právě enzym RhlB, který se hlavní měrou podílí na rozplétání struktury RNA a spolupracuje tak s PNPázou při RNA processingu. Nature 381: 169-172.

Plch

Hodinky, které nezklamou

... a ani by neměly, jelikož jsme na nich závislí, a to doslova životně. Jejich přesný chod s neutuchající pravidelností seřizují každodenní ranní rozbřesky a červánkové soumraky. Ano, je řeč o hodinách řídicích naše cirkadiánní rytmy. První takové hodiny byly objeveny v sítnici oka křečka. Sítnice totiž kontroluje rytmickou produkci hormonu melatoninu, který za cirkadiánní rytmy odpovídá. Cestu odhalení druhých hodin poskytly pokusy s očima vypreparovanými z mrtvých krys - jejich duhovka se ve dne smrštuje a v noci roztahuje. Neurobiologové soudí, že duhovka může produkovat vlastní melatonin - tvoří ji totiž fotoreceptorové buňky, které by se snad na výrobě melatoninu podílet mohly. Můžeme se tedy jen ptát, kolik takových hodin v nás ještě je... Science 272: 655.

Sylslik

Australané se bojí o své miláčky

Australská vláda odsunula vypuštění viru proti divokým králíkům minimálně o čtyři měsíce. Stalo se tak zřejmě pod nátlakem nevládních ochranných iniciativ, které uvádějí jako hlavní důvod nedostatečnou znalost možnosti přenosu na jiné druhy živočichů. Zvláštní pozornost by se v následujícím prověřovacím kole měla věnovat třem nejmilovanějším australským druhům - koale, wombatovi a ježuře. Science 272: 341.

Danuše

Největší novosvětský primát vcelku byl nalezen v Brazílii

V brazilském státě Bahia byla v pleistocenních jeskynních uloženinách objevena kompletní kostra velkého primáta. Hmotnost zvířete, které tuto kostru nosilo, byla odhadnuta na 25 kg, což představuje více než dvojnásobek hmotnosti největších dosud žijících jihoamerických primátů. Objevitelé svůj nález přiřadili ke druhu *Protopithecus brasiliensis* Lund 1838, který byl do současnosti znám pouze jako proximální femur a distální humerus. Nalezená kostra překvapivě nese znaky, které byly považované za vysoce odvozené u dvou odlišných moderních linií neotropických primátů. Lebka protopitéka je modifikována způsobem charakteristickým pro opice s velkým hrdelem vakem a morfologie končetin a hrudního koše vykazuje uzpůsobení k chápavému pohybu ve větvích, čímž se protopiték stává jakýmsi „křížencem“ mezi vřešťanem a chápanem. Tento nález potvrdil názory, že mezi neotropickými primáty v nedávné minulosti panovala větší rozmanitost životních forem než dnes a zároveň poukázal na to, jak může úplnější paleontologický záznam poněkud postavit na hlavu naše interpretace adaptivních změn. Nature 381: 307-311.

Plch

Jak lze zešilet (a ne vlastní vinou...)

Proti rádooby fantastickým zprávám o šílených kravách jsme snad již imunní. Teď se objevují spíše spekulace o tom, o jakou chorobu to vlastně jde (je-li to vůbec choroba). V této souvislosti se objevil i názor, že by mohla být způsobena infekčními proteiny - priony. Nedávno se totiž v tisku ve Spojeném království objevila znepokojivá zpráva o objevení pěti podezřelých případů snad nové varianty Creutzfeldt-Jacobovy choroby (CJD). CJD se řadí do skupiny několika chorob způsobovaných právě již zmíněnými priony. Pro všechny je typická dlouhá infekční doba (např. 15-24 měsíců u CJD) a velmi plíživý průběh končící smrtí. Zákeřně napadá nervový systém, ze všeho nejraději mozek a nemusí jít zrovna o lidský - oblíbují i mozek ovcí, dobytka... Nakažení pravděpodobně požíli hovězí maso, které bylo kontaminováno částicemi způsobujícími u dobytka postižení mozku. Tato zpráva poděšila veřejnost a hnula žlučí vědcům z Evropské dozorčí rady pro CJD, kteří těmito kategorickými novinářskými závěry nejsou ani v nejmenším nadšeni - o nové variantě choroby se může mluvit jen tehdy, pokud je pro to dostatek důkazů, mj. přesný způsob nákazy a průběhu onemocnění. Podle provedených biopsií těch 5 „podezřelých“ případů ještě není úplně jisté, že se o CJD jedná (to ostatně odpovídá povaze onemocnění). Nature 381: 453.

Sylslik

Plastidy v lidských parazitech aneb výtrusovci jsou (trochu) zelení

Objev genů obvyklých pro fotosyntetické organely rostlin a řas u zástupců skupiny *Apicomplexa* způsobujících malarická onemocnění a toxoplazmózu vedl ke spekulacím, zda tyto organismy mohou obsahovat pozůstatky plastidů. Tyto geny se vyskytují ve formě 35 kb mimojaderné maternálně dědičné kruhové DNA s architekturou podobnou plastidovému genomu, do současnosti však nebylo známo, kde je tato DNA v buňce výtrusovců lokalizovaná. Nedávno byla v organismu *Toxoplasma gondii* pomocí in situ hybridizace s vysokým rozlišením objevena organela obsahující množství transkriptu 16S ribozomálního RNA genu plastidového typu. Tuto organelu obklopovaly 2 až 3 membrány. Při dřívějším výzkumu tato organela neunikla pozornosti, avšak protože zdravý rozum napověděl, že výtrusovci přece nemohou mít plastidy, byla pojmenována řadou výmluvných termínů (Hohlzylinder, Golgi adjunct, große Vakuole mit kräftiger Wandung). Předběžné experimenty s *Plasmodium falciparum* odhalily existenci nápadně podobné struktury. Skupina *Apicomplexa* je blízce příbuzná skupině *Dinoflagellata*, totiž fotosyntetizujícím

organismům s funkčními plastidy a myšlenka, že pozůstatek plastidu výtrusovců je odvozen od plastidu dinoflagelátů nebude nijak divoká. Přítomnost plastidu ve výtrusovcích vcelku vysvětluje jejich zajímavou citlivost vůči jistým herbicidům a přípravkům inhibujícím funkčnost plastidů, role plastidů v metabolismu výtrusovců však zůstává nadále nejasná. Nature 381: 482.

Plch

Eusociální korýši v Karibiku

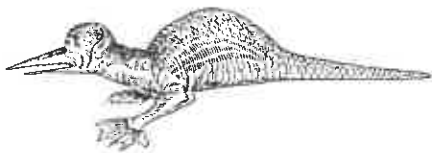
Vrcholem živočišné sociální organizace je nepochybně eusocialita, charakterizovaná překrývajícími se generacemi, reprodukční dělbu práce a spoluprací při péči o potomstvo. Dosud byla eusocialita známá pouze u suchozemských živočichů - u sociálního hmyzu a u afrických rypců. Dr. Emmett-Duffy popisuje eusocialitu ojedinělou v geografickém i v taxonomickém rozměru. Jde o mořského korýše *Synalpheus regalis* obývajícího vnitřní kanálky mořských hub na korálových útesech v Karibském moři. Tento eusociální garnát zde žije v koloniích o více než 300 vesměs příbuzných jedincích. Tento eusociální garnát zde žije v koloniích o více než 300 vesměs příbuzných jedincích. Tento eusociální garnát zde žije v koloniích o více než 300 vesměs příbuzných jedincích. Tento eusociální garnát zde žije v koloniích o více než 300 vesměs příbuzných jedincích. Tento eusociální garnát zde žije v koloniích o více než 300 vesměs příbuzných jedincích. Tento eusociální garnát zde žije v koloniích o více než 300 vesměs příbuzných jedincích.

Plch

To jsou plány... aneb Jak zabránit tání ledovců

Strašák globálního oteplování je spojen s obrazy několika pohrom: přeměna rozsáhlých oblastí v nehostinnou poušť, tání ledovců a s tím spojené zvýšení hladiny oceánů a zatopení mnoha přímořských sídel. Tyto hrozby nedaly jistým koutalům spát a ti vymysleli následující věc: kdyby se nějak zabránilo tání ledovců, hned by nám bylo na Zemi hej. Inspiraci našli v plánech upředněných v průběhu druhé světové války, kdy se ledovce měly používat jako plovoucí letiště. Přírodní ledovce tají příliš rychle, ale takový ledovec z vody, ve které jsou vlákna buničiny - to je jiná. Ten je pevný jako skála - vlákna vytvoří na natátem povrchu chlupatou pokrývku omezující výměnu tepla. Buničiny by ovšem v přírodních podmínkách byla tak velká spotřeba, že by ji nepoužil ani největší snilek. Co tedy použít třeba plastový odpad, kterého se nám beztak hromadí spousty? Od příště tedy žádné plasty do popelnic, ale proměnit na jemná vlákna, která za nás větrné proudy dopraví tam, kde je jich nejvíc třeba - na vrcholky vysokých hor. Hladina moří se nezdvihne, plasty můžeme produkovat v kvantech vesele dál, nebude už padat tolik smrtonosných lavin, protože sníh bude pevnější a vůbec - nebude to krásný svět...? Nature 381: 196.

Danuše

Norsko - perla severu

Norské království leží v západní části Skandinávského poloostrova. Ze západu je omýváno vodami Atlantského oceánu (resp. Norského moře) a z jihu vodami Baltského moře (resp. úžiny Skagerrak). Část jeho území se nachází za polárním kruhem a jeho nejsevernější bod, Nordkap, je zároveň i nejsevernějším místem Evropy. Norská krajina je charakteristická zejména nescetnými fjordy, ale nejenom jimi. Jsou zde husté lesy, s převažujícím smrkem a borovicí lesní, které severněji přecházejí v porosty brízy. Ty se postupně mění v keřovité formy, které jsou doplněny klečí a porosty zakrslého jalovce. Pro střední Norsko jsou typické náhorní plošiny, z nichž nejznámější Hardangervidda je zároveň nejrozsáhlejší náhorní plošinou v Evropě (nadmořská výška plošiny je 1000-1200 m n. m.). Krajina na plošině připomíná

vrchní partii Krkonoš, je modelována ledovcem, který tu po sobě nechal památku v podobě jezírek, a jedinými nápadnějšími obyvateli této oblasti jsou sobi a lumici. (Tito hlodavci mají velmi zajímavý způsob, jak řešit populační explozi: když dojdou k závěru, že jich je moc, prostě se seřadí do řady a jdou a jdou, až dojdou na břeh mořský. No, a protože jdou pořád, tak prostě napadají do vody, a je po problému. Možná, že by se lidé mohli u nich leccemu přiučit.) Když jedete od jihu - z Kristiansandu směrem k Hardangerviddě, jedete nejprve po jejím jižním okraji, potom se cesta stáčí k severu a vy míjíte plošinu po pravé ruce. A v těchto místech, navzájem od sebe vzdáleny zhruba 60 km, leží dvojce překrásné vodopády: Lütefossen a Vöringfossen. Oboje dvojce spadají z náhorní plošiny, překonávají zhruba sedmisetmetrové převýšení a nakonec padají s ohlušujícím hukotem do údolí.

Tento kraj je velmi drsný a příroda se s těmi, kteří chtějí rušit její klid, nemazlí. Asi proto zde žijí Norové, houževnatý národ, pyšný na svou národní tradici, opěvující své hrdiny, mezi kterými vynikají Fridtjof Nansen, Roald Amundsen a Thor Heyerdal. Dalším z typických znaků Norů je odpor proti jakékoli autoritě, i když by bylo nařízení, které prosazuje sebestlepší a seberozumnější. Jsou to lidé, kteří si příliš nepotrpí na přátelské posezení venku při pivu (také proto, že počasí většinou něco podobného nedovoluje), ale to neznamená, že by byli nespolečenští. Prostě jsou jen zvyklí být sami, jen v kruhu rodinném, a za dlouhých zimních večerů si vyprávět pohádkové příběhy, při kterých příjemně běhá mráz po zádech, nebo jen tak sedět a naslouchat meluzině a představovat si tvorečky, kteří žijí venku. Ráz zdejší krajiny přímo vybízí k takovým představám; člověk má najednou pocit, že z mechu musí vykrouknout skřítek troll, zašklebit se a zase nepozorovaně zmizet. Domečky Norů jsou většinou malé, ale velmi útulné, u každého z nich je stožár, na kterém je vlajka značící, že majitel je doma. U nás by se každý bál vyznačovat vlajkou svou přítomnost či nepřítomnost, ale v Norsku se nikdo zlodějí nebojí. Asi tu žádní nejsou. Opodál domků se zatravněnými střechami často stojí seníky, jejichž nožičky jsou ve střední části rozšířeny, což má zabránit potkanům, krysám a jiným nekalým žvlům, aby napadli úrodu.

Z Hardangerviddu se vydáme zase na jih, krásným údolím Uvdal se dvěma dřevěnými kostelíky ze 13. století (ve vesničkách Uvdal a Rollag) a pojedeme pořád na jih (a potom kousek na západ) do hlavního města Norského království - Osla.

Oslo, jakožto hlavní město země, která byla pořád pod nadvládou silnějších sousedů, až už Švédů či Dánů (i když nutno přiznat, že Švédové mají Norové raději), a která si samostatnosti užila (a vlastně pořád ještě užívá) málo (aby o ní nepřišli, Norové si v celonárodním referendu odhlasovali, že nechtějí do evropské unie), nemá výstavné bulváry, plné krásných domů, bohaté paláce a skvostné chrámy, spíš působí dojmem chudého příbuzného, který je ale velmi hrdý na svou prostotu. Nejvýznačnějšími stavebními památkami jsou radnice, divadlo, královský palác, univerzita a parlament; všechny s výjimkou prvně jmenované se nacházejí na hlavní třídě norské metropole, na Karl Johans Gate; a potom Akershus, pevnost vybudovaná Christianem IV. (podle kterého se Oslo kdysi jmenovalo Kristiánie).

Za vidění rozhodně stojí také Holmenkollen, skokanský můstek zvíci 104 m, který slouží lyžařské veřejnosti již od roku 1892, Vigelandův, nebo též Frognerův park a řada muzeí na poloostrově Bygdry. Gustav Vigeland, sochař, který žil v Oslu v první polovině našeho století, dostal od městské rady k dispozici Frognerův park, aby jej vyzdobil svými sochami. Vigeland tu vytvořil celkem 600 figur v životní velikosti. Jeho materiálem byl bronz a žula. Zachytil zde lidi v různých fázích života (od nenarozeného dítěte na dětském hřišti po umírající stařenu u obelisku) a v různých činnostech. Jeho sochy jsou většinou nepropracované do příliš velkých detailů, ale vždy je na nich nějaký detail, něco, co je činí velmi lidskými. Dominantou celé expozice pod širým nebem je Obelisk - 17,4 m vysoký žulový monolit, do kterého je vytesáno zhruba 150 figur.

Z Vigelandova parku zamíříme trochu na jih, na poloostrov Bygdry, kde se nachází letní sídlo královské rodiny (norský královský pár tvoří král Harald V. a královna Sonja) a především

spousta muzeí, mezi jinými muzeum Vikingů s vikingskou lodí z 9. století. Ale mezi nejzajímavější patří muzea Kon-tiki a Framhuset. Muzeum Kon-tiki je věnováno Thoru Heyerdalovi a jeho plavbám. Jméno muzeu dal balzový vor, na kterém Heyerdal podnikl v roce 1947 plavbu z peruánské-
ho přístavu Ca-

lao do oblasti Francouzské Polynésie, aby dokázal, že Tiki, syn slunce, kterého Polynésané považují za svého předka, mohl být totožný s národem bílých mužů s rezavými vlasy a vousy a s dlouhými ušima, kteří byli vyhnáni Inky z jižní Ameriky po bitvě u jezera Titicaca. Tito lidé jsou zřejmě také tvůrci soch na Velikonočním ostrově. Další plavbu podnikl Heyerdal v r. 1969 z marockého města Saki na ostrov Barbados na papyrovém člunu Ra (úspěšná byla až expedice RaII, člun RaI se potopil), aby dokázal možnost

kulturního kontaktu mezi národy Středomoří a Střední Ameriky, a tedy i na možnost vzájemného ovlivnění při stavbě pyramid. V 70. letech Heyerdal podnikl ještě expedici Tigris na rákosovém člunu, na kterém plul z oblasti zadní Indie do Perského zálivu, aby tak dokázal možnost kulturního spojení mezi těmito oblastmi. Jeho cesty měly velký úspěch, protože se mu podařilo dokázat, že takové cesty byly možné, což všichni před ním považovali za nemožné. Jak už jsem se zmínila, Norové považují Heyerdala za svého národního hrdinu.

Muzeum Framhuset je věnováno jiným významným Norům, a to těm, jejichž osud je spojen s osudem lodi Fram, tedy Ottovi Sverdrupovi, Fridjopu Nansenovi, který přešel na lyžích Grónsko od západu k jihu a Roaldu Amundsenovi, který dobyl jako první člověk na světě v roce 1912 jižní pól. Hlavním exponátem je samotná loď Fram, jejíž zvláštní vejčitý tvar a v podstatě absence kýlu jí dávaly velké výhody v souboji s ledovými krami. Zatímco každá loď běžné konstrukce byla krami rozdrčena, Fram byla pouze vynesena do výšky a nepoškozena.

Touto exkurzí po nejzajímavějších muzeích bych zakončila prohlídku Osla, a poté, co se vydáme dále k jihu, se za chvíli rozloučíme i se samotným Norskem.

Děkuji Vám za pozornost a těším se zase někdy na čtenou.

Evžen

Noční tvor

Do velké zšeřelé místnosti se velkými nepravidelnými otvory plazilo mlčenlivé měsíční světlo. Bledá zář se přelévala v nánosech prachu na podlaze a cáry skvostných závěsů na stěnách vrhaly podivné stíny. V nejvyšším místě vypouklého stropu se houkala lesklá ocelová klec zavěšená na hrubém provazu. V kleci seděl chlupatý tvor a tlapkami se přidržoval ocelových prutů. V temných očích se mu zrcadlil Měsíc a záblesky ohně skomírajícího v troskách bytelné skříně. Venku se ozývalo vzdálené dunění přerývané silnějšími výbuchy. Občas se v neustávajícím hlomozu ozvalo zaječení, halasné výkřiky nebo mnohohlasý řev kvílející až do táhlého vytí. Mezi rozbitými stěnami skučel mrazivý vítr, ve kterém šileně bušilo nesčíslné množství křídel. Tvor seděl v kleci a pohupoval dlouhou oháňkou zakončenou štrápcem chlupů. Sem tam vylovil odněkud ze záplavy chlupů vlnou úzkou láhev, hlučně ji odzátkoval, dlouze si přihnul, zaprskal, říhnu, uzavřel láhev a opět ji ukryl. Venku se nebasa mísila s hlinou, na stěnách tančily zběsilé stíny blesků bičujících oblohu a děrami ve stropě začalo zatékat. Oheň ve skříně zasyčel a zhasl. Ze skříně se vyvalilo mračno štiplavého kouře. Tvor se otrásl a vytáhl láhev. Přihnul si jednou, dvakrát, zakroutil hlavou a otočil láhev vzhůru. Dlouho se do ní díval, pak se ušklíbl a ladným obloukem ji vyhodil velkou dírou ven. Chvilí se hrabal v zámku, něco cvaklo a zaskřípělo. Tvor vylezl z klece ven, rozhoupal ji a seskočil na podlahu. Prach divoce zavířil. Tvor se přišoural k ohořelé skříně a vytáhl z vřoučícího zdi velkou úzkou láhev. Postavil ji na podlahu a začal tančit. Několikrát obkroužil místnost, kopal do závějí prachu a švihal oháňkou. Potom popadl láhev, vylezl na skříně, a pak velkým obloukem skočil na pohupující se klec. Vlezl dovnitř, zarachotil zámekem vystrčil oháňku a jeho oči se vesele smály.

Rabbit

Bydlíš na koleji? Pánbůh s tebou!

Každý z nás má své stálé či přechodné bydliště, kde na něj čeká postel, v bohatších rodinách i peřina s polštářem. Například kolega Kubát, aby netrpěl depresemi, že je z chudé jihomoravské visky, si každoročně přináší s sebou na kolej svou vlastní duchnu, aby se pak mohl před ostatními vytahovat, že on má peřiny dvě, a každý večer si hází kovovou desetikorunou, pod kterou si schová pravou nohu a pod kterou levou, na rozdíl od těch, co o svou jedinou příkrývku přišli někde v průběhu stávky a na noc se teď přikrývají deseti otevřenými sešity z analýzy.

Její stavbě už dávno prošla garanční lhůta, a tak se podle toho chová. Některá okna nejdou zavřít, jiná i po zavření zůstávají stále otevřena. Zbylá okna jsou uměle udržovaná v zavřeném stavu dlouhými hřeby. Ústřední topení je na tom obdobně. Aby nezarezly roury, je teplo dodáváno trvale, takže pokoje se značně liší průměrnou teplotou podle počtu nezavřených oken a polohy uraženého kohoutu.

Ale jinak ostatní zařízení je zcela uzpůsobeno matfyzákům. Dveře jsou označeny štítky "TAM" a "SEM", aby byl minimalizován počet neúspěšných pokusů při jejich používání. Hlavním dveřím dominuje nápis: "Nenechal jsi klíč v zámku?" a jednoduchý náčrt s vysvětlením, co je to zámek. Na záchodě najdete poučení: "Pokud tu nejsi omylem, nezapomeň spláchnout!" a ledničku zdobí: "Vstupujte jednotlivě." Kromě matfyzáků žijí na koleji i jiná zvířátka. Sice nejsou pěstována plánovitě jako třeba na koleji přírodovědců, zato je s nimi větší sranda. K životu na koleji patří pravidelné hony. Podnikaví studenti prodávají i lovecké soupravy: 2 pastičky na myši, 15 molových kuliček, prášek na mravence, láhev na šváby, kapesní lupu, píšťalku na svolávání poplachu a pět centimetrů krejčovského metru na měření úlovku.

Hromadné akce jsou pod vedením zkušených loveců, kteří jsou obeznámeni se zvyky lovné zvěře a mají vynikající výsledky.

Předávání pokojů bývá každoročním vyvrcholením sezóny, neboli zlatým hřebem zdejšího pobytu. Pověřený pracovník pečlivě prošmejdí celou buňku, a to by v tom byl čert, aby se nenašlo něco, na čem by se dalo inkasovat. Nezkoušení prváci naletí téměř na každou ptákovinu.

"Tady je otlučený dřež!"

"To máme zapsané! Tady, otlučený dřež."

"No dobrá, co by tak ještě . . . a tady, odřený stůl!"

"Taky máme!"

"A co fleky na zdi? Ty nemáte zapsané!"

"Ale ty jsme přece nemohli udělat, to vzniklo při malování!"

"Já vám to věřím, ale nemáte to zapsané. Celá místnost stojí vymalovat 350 korun, zeď . . . kolik máte?"

"Málo!"

"Máte 150?"

"Jenom stovku!"

"Tak za sto!"

A nezkušený prvák vydražil stejnou zeď, za kterou se platilo i před rokem, dvěma . . . Kdežto kolega Smejkal ví, co napsat: "Fleky na zdi!"

"Počkejte, jaký fleky?"

"No tady všechny! Já to psal preventivně!"

"Jo tak preventivně! Ale tamhleten flek tady určitě nebyl!"

"Ale byl, já jsem ho teď neviděl!" a i kolega Smejkal má problémy.

Studenti se do svých pokojů dopravují většinou výtahy. Pro dvacet čtyři pokojů mají k dispozici čtyři výtahy rozmístěné po patře tak, aby se nedaly přivolat všechny najednou. Ale skutečnost je jiná. Student zamkne pokoj, oběhne celé patro, pro jistotu namačká všechna tlačítka a systematicky výtahy obíhá. Takto to udělá každý. Cesta výtahem je

ještě náročnější. Výtah jen popojíždí a stále zavírá a otvírá dveře. Takže sklerotický matfyzák půlku svého studia stráví ve výtahu.

Mezi nimi má zvláštní postavení tzv. rychlovýtah. Ten staví jen v patrech od desítky nahoru, ale poněkud zvláštním způsobem. Občas se stane, že když vystupuje první, zarazí se ve dveřích s výrazem, jako by nastoupil do špatného vlaku, odplivne si, utrousí: "Zase přešel!" a zhnusen zamíří ke schodišti. Ostatní osazenstvo výtahu se vykloní ven, poulí oči na číslo podlaží a s odporem odfrkává. Pak se ozve souběžně duté znející pleskání, to jak se všichni v těsném sledu za sebou uhodí do čela. Potom se nahnou k tlačítkům a během několika sekund svítí celý sloupec. Do toho a do zvuku zavírajících se dveří vykřikne ten, co chtěl jet jen o patro výš: "Počkejte, já jsem měl vystoupit!" Ale ne vždycky výtahy jezdí. Málodky se stane, že jezdí všechny. Kdežto opačný stav je poměrně častý. Už jenom pomýšlení na takovou situaci nahání hrůzu a kdo ví, co ještě. To se pak jindy osířelá schodiště stávají hlavní dopravní tepnou. Severní schodiště bývá zpravidla určeno na sestup. Tam vládné optimistická nálada. Sestupující ještě nevědí, že se budou stejnou cestou zanedlouho vracet pro tramvajenku, pak pro sešit a k polednímu ještě pro lístek na oběd. Zato uživatelé jižního schodiště to už vědí, těžce oddychují a není jim příliš do řeči.

Přejato z <http://menza.kolej.mff.cuni.cz>

BELTINE

Je starý keltský svátek oslavující příchod jara. Slaví se v noci z 30.4. na 1.5. Mystiku téhle noci znali nejen staří Keltové, ale přes 2000 let přežila až dodnes. Ve středověku ji církev nazývala Filipo-Jakubskou dle tehdejšího kalendáře a označovala ji jako noc, kdy se čarodějnice scházejí na kopcích, aby tam páchaly sexuální orgie. Zajímavé je, jak detailně tyto orgie popisovali v soudobých análech kněží trávicí celý svůj život v celibátu. Z této doby pochází také tradice zapalování ohňů na kopcích, které měly osvětlit co nejvíce prostoru, a tím odradit čarodějnice od jejich orgií. Pokud snad na kopci nějaká čarodějnice byla nalezena, mohla být bez problémů, za všeobecného souhlasu, upálena. Ostatně čarodějnice se přece této noci páli dodnes. Naštěstí už pouze symbolicky a jejich spálení má očistit okolí od všeho zlého, a tím zajistit úspěšný rok. Tím se vlastně vracíme ke zvykům starých keltských kmenů. Keltové volili v období Beltine mezi mladými muži losem tzv. Zeleného krále. Ten vládl, dle typu kmene, buď 6 měsíců, do další slavnosti nebo celý rok do dalšího Beltine, nebo jen jednu noc. V každém případě ke konci své vlády podstupoval stejný rituál. Vybral si z kmene jednu pannu, kterou učinil ženou, poté byl zabit a jeho krví si všichni přípili v dobré víře, že se očistí a zajistí jim zdraví. To se dělo v nejstarších dobách, později pannu defloroval Zelený král a podříznut byl býk a nebo opačně.

Na 2000 let starou tradici oslav Beltine navázalo loni Bratrstvo Keltů a uspořádalo první Beltine ve Žďáru nad Sázavou. Letos se Beltine slavil v Kutné Hoře na letní scéně pod Vlašským dvorem. Program začínal ve 20:00 a končil ve 12:00 následujícího dne. Kromě hudebních skupin, které se zabývají keltskou, především irskou hudbou, jako je Irish Dew (irská rosa) nebo Asonance (letos slaví 20 let). Viděli jsme vystoupení šermířů, taneční imitaci volby Zeleného krále, přednášky archeologů o keltských pohřebištích, hru na keltskou harfu a dudy, rituální vystoupení Bretaňců - mimochodem velice šarantní pánové - a spoustu dalšího. Pokud někoho unavil program a rum, mohl se jít projít do keltské vesnice. Tady keltské ženy tkaly rohože, pekly placky atd. Jediné, co kazilo atmosféru, bylo počasí. Časně ráno začalo pršet a do konce programu vydrželi jen ti nejodolnější. Přiznávám, že nejodolnější jsme nebyli a odcházeli jsme na první ranní spoj. Přesto to stálo za to.

Příští Beltine se bude konat kdesi na Moravě. Organizátoři chtějí dodržet zásadu jeden rok v Čechách, jeden na Moravě. Pokud už Vás nebaví opíjet se pod Májkou a chcete se alespoň na chvíli vrátit někam daleko do minulosti (a tam se opít), zabalte si pláštěnky, svetry, rozinky, karimatky, své blízké, rum a vyražte. Nebudete litovat. René

Len Deighton: Krev, slzy a potměšilost v nejtemnější hodině druhé světové války

Obsáhlá faktografická kniha známého britského historika poskytuje pohled na psychologii války, analyzuje dobu, kdy se ocitl civilizovaný svět v ruinách a formují se nové mocenské síly. Věnuje se válce na moři, na souši i ve vzduchu, zájmům a cílům jednotlivých mocností. Obsahuje velké množství unikátních fotografií, mapy a náčrty.

Jeremy Taylor: English-czech jokebook / Anglicko-česká kniha vtipů

Druhé vydání knihy anglických vtipů s českým překladem. Na 239 anekdotách si můžete ověřit svoji schopnost pochopit originální text, stejně jako procvičit gramatické jevy podle klíče na konci knihy, na každé straně jsou uvedena méně známá anglická slovíčka. Na Jokebook navazují podobné knihy německo-, francouzsko- a rusko-české. Kdo nezná cizí jazyky, neví nic o svém vlastním, napsal Goethe. Takže: Keep in touch!

Jaroslav Hašek: Život mezi dacany

Soubor satir a humoresek včetně dosud neznámých prací J. Haška. Ostrá kritika politických poměrů s převahou osvobodivého smíchu. Uspořádal Radko Pytlík.

Franz Kafka: Dopis otci a jiné částečné povídky (nepřeložené prózy)

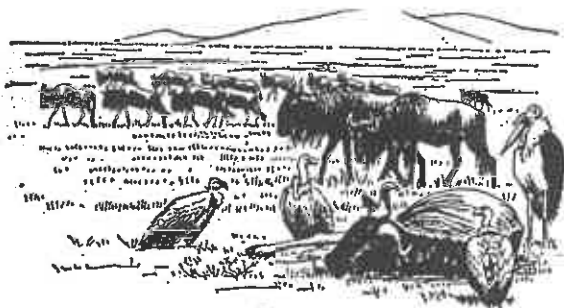
Svazek 24 prací, které dosud nevyšly knižně v českém překladu, se specificky kaffkovskou atmosférou a krásným jazykem. Vychází v překladu G. a J. Veselých, s ilustracemi P. Roučky.

Josef Škvorecký: Neuilly a jiné příběhy

Tuto knihu tvoří patnáct povídek, osm známých z dřívějších vydání. Těch sedm neznámých je z konce čtyřicátých let, z let šedesátých a dvě z doby nepříteli vzdálené. Všechny texty zapadají do sebe a tvoří vývojový celek, který rozhodně stojí za přečtení.

!!! POZOR!!! Milí čtenáři,

máme pro vás velmi důležitou novinu. Pokud patříte k lidem, kteří si rádi vyslechnou názory druhých na knihu, kterou právě čtou, a naopak chcete upozornit na knihu, která zaujala vás, máte nyní báječnou příležitost. Neformální kratičké „recenze“ si můžete díky Internetu vyměňovat i přes oceány. Stránku <http://www.well.com/user/paukies/QUICK.html> udržuje v Kalifornii její autor z Japonska a svými názory do ní mohou přispívat čtenáři z celého světa. A kdo chce, může odtud zavést čtenáře i na svou vlastní stránku věnovanou recenzím, jako to udělal třeba David Neto odkazem na <http://www.eecg.utoronto.ca/~neto/books.html>. Hezky si počtěte!

Téra

Asi jste si minulém čísle Šklíby všimli článku o japonském čajovém obřadu.

Tento čajový obřad však není jediný obřad, týkající se čaje. Chtěl bych Vám alespoň trochu přiblížit jiný, a to čínský čajový obřad.

Nejprve trochu k původu čajových obřadů. Čaj byl do Japonska dovezen z Číny v devátém století a pořádání obřadů se rozšířilo až ve čtrnáctém století. Pod tlakem těchto argumentů se již nedá pochybovat o původu čajových obřadů. Zřejmě již tušíte, že jejich rodnou zemí není Japonsko, ale je to Čína.

V čínském čajovém obřadu má hlavní roli čaj, narozdíl od japonského, kde je největší důraz kladen na samotný obřad (speciální kimona, ponožičky a jiné šaškárničky kolem toho - viz článek v minulém čísle). V čínském čajovém obřadu se účastníci snaží co nejlépe vychutnat vůni a chuť čaje a snaží se porovnávat různé čaje, které pijí během tohoto obřadu.

V Taivanu, kde se tento obřad nejvíce rozvinul, se k tomuto obřadu se nejčastěji používají dva druhy šálek. Jeden šálek je velmi drobný a vypadá asi jako cívka nitě. Tomuto šálku se říká „čichací“ šálek. Druhý šálek je velký akorát tak na dva loky a tento se používá k pití. Tento způsob pití čaje vzniknul na jižním pobřeží Číny.

K obřadu se používají „lepší“ čaje rostlé asi v 1300 m n.m., ne nějaké smetky z podlahy, jak se také nazývají sáčkové čaje. Jen tak pro představu - takové čaje stojí v přepočtu od 300 do 3000 korun za 100g balení. U nás se ale dají sehnat celkem „vyhovující“ čaje podstatně levněji.

Jak tedy probíhá vlastní obřad: Nejprve si každý prohlédne a přičichne k čajovým lístkům. Toto je dost často při přípravě čaje opomíjeno, ale každý krok zde popsaný je velmi důležitý pro poznání čaje jako takového.

Na přípravu čaje se používá neglazovaná konvice ze speciální červené hlíny. Je pórovitá, a proto se před používáním musí povařit asi 3 hodiny se starými čajovými lístky, aby se póry vyplnily oleji v něm obsaženými. (Dá se použít i jiná podobná konvice.) Do konvice vložíme lístky čaje a zalijeme vařící vodou. Poté musíme z vody vyhnat bublinky vzduchu, a to provedeme tak, že s konvicí několikrát zatočíme a tím uvedeme vodu v pohyb. Pak konvici přiklopíme a necháme chvíli loužit. Ani ne po minutě čaj vlijeme do úzkých čichacích šáleků, ne šálek po šálku, ale kruhovým pohybem nad všemi šálky (aby všechny chutnaly stejně). Poté si k čaji přičichneme, pak jedním pohybem (naráz) vylijeme jejich obsah do šáleků na pití a čicháme prázdný šálek, ve kterém je obsaženo ještě mnoho aroma. Poté čaj ochutnáme. Čaj v konvici zalijeme novou vodou a postup opakujeme. Takto to můžeme udělat třikrát nebo čtyřikrát, ale i třeba šestkrát. To záleží na druhu čaje a na tom, kdo servíruje.

Takovýto čajový obřad si může každý udělat sám se svými přáteli doma i bez kašničky, ve které by si myl ruce, bez kimona a jiných „nesmyslů“ (viz článek v minulém čísle), a přesto to bude pravý obřad, ve kterém bude vzdána náležitá úcta tomu božskému nápoji zvanému ČAJ.

Zkuste to a sami uvidíte (ucítíte a ochutnáte). Preji vám příjemné chvíle strávené nad čajem.

Povolání ve světě Dračího Doupěte

Válečník

Jest postavou silnou, houževnatou a odolnou. Tomu též odpovídá jeho intelekt. Ovládá veškeré druhy zbraní, v jejichž ovládnutí se časem stává skutečným mistrem o čemž se postavám ostatních povolání může jen zdát.

Realita: štít, který pochytá veškeré úderý od protivníků, zatímco zloděj je marně ostřeluje z bezpečí okolních stromů, alchymista zoufale hledá v hloubi své torny pochybné lektvary a hraničář s kouzelníkem vedou bouřlivou debatu na téma: „Čí magie je lepší“. No a po takovém souboji ještě chtějí, aby šel vyrazit dveře a moc nereptal.

Hraničář

Postava spjatá svým životem s přírodou - zvláště lesem a vším, co v něm žije. Dlouholetým kontaktem s přírodou a její magií se u něj vyvinuly i jisté nadpřirozené schopnosti. Na své pouti životem potřebuje jak moudrost věků, tak sílu svých paží.

Realita: lovec, který každý večer musí jít na lov, aby skupina nepadla hladu a pohyblivá lékárníčka, která po každém souboji dělá všechno pro to, aby vyrvala své druhy z pařátů smrti.

Alchymista

Tajemní obyvatelé, kteří prosluli výrobou různých lektvarů, jedů a podobných podivností. K nejvyšším tajemům jejich učení patří výroba kouzelných předmětů nejrůznějšího druhu. Magenergií pro tyto výtvořky získávají z přírodních materiálů, které podrobují nejrůznějším nechutným úpravám.

Realita: kdopak zachraňuje situaci, když už není hraničář schopný nikoho vyléčit? A či jed právě zabíjí válečníka, který se omylím škrábl o vlastní meč, jež za velký peníz „vylepšil“ právě alchymista? A u koho můžete sehnat svitek, který vás zaručeně uchrání před kostlivci - právě před těmi, co vás před chvílí sprovodili ze světa.

Kouzelník

Život a svět kouzelníků jest v neproniknutelnou mlhu dohadů a domněnek zahalen. Lidé vlastně ani nevědí, co vše je v jejich moci. Jejich síla ukrývá se v hlubinách jejich mysli. Svými kouzly mohou nejen zabíjet, ale i ovládat mysl druhých. Zkušeným kouzelníkům není cizí ani magie podmaňující čas a prostor, jakož i mnohé jiné.

Realita: kdo zachrání družinu, když válečníkův meč jaksi prochází „obětí“ bez jakéhokoli efektu, zlodějovy šipy se odrážejí jako od skály a alchymista nechťenou explozí

uzavřel jedinou ústupovou cestu? Či blesky ukončí život jinak nezranitelných nestvůr, které právě začaly košťovat zbytek družiny?

Zloděj

Zloději se nejvíce uplatní v nebezpečných situacích, které spíše vyžadují vtip a obratnost, než hrubou sílu. Jsou těmi, kdo otevřou truhlici, aniž by nechali explodovat nastraženou past, kdo se v hostinci nají a jeho spolustolovník ještě s potěšením zaplatí jeho útratu, kdo nepozorován prozkoumá město a podobně.

Realita: chcete-li bojovat se zlodějem, přesvědčte se nejprve, máte-li ještě čím. A udělejte to rychle, nebo vás v následující chvíli jeho kopy a úderý odevzdají sladkému bezvědomí. Kdo otevře dveře o které si válečník otloukl rameno a ani se nehnuly?

Garkin & Wyvern

Během hry můžete prožít kupu různých pocitů. Některé veselejší, jiné smutnější. Mezi jedny z nejvíce depresivních zážitků patří smrt postavy. Ačkoli z určitého úhlu pohledu se vám mohou tyto situace zdát velmi komické. Posuďte sami.

- „Dammit, this thing won't die!“
- „I try to move silently in plate armor...“
- „Can I eat this green slime?“
- „That's only a statue“
- „There is no trap on the door, so let's open it“
- „I've been here before. There are no traps in this section.“
- „Well, I'll touch it again“
- „Stand back you wimps. I'll kill it.“
- „My first arrow MISSED the magic-user pointing at me?? OK, I shoot again!“
- „All right, we're in an unexplored dungeon in total darkness with no light sources or infravision...Hey, I know!! Let's yell and scream a lot so we can locate each other by sound!!“
- „You call yourself a barbarian, you son of a witch?“
- „Come on, we haven't found any traps so far.“
- „Diamonds ... Gold... Sapphires !!! Terry! Terry, we're rich, we're rich, we're fabulously wealthy !!!! ...Terry Terry??“
- „Don't worry. I've got a plan.“
- „My God will protect me.“
- „Here, hold this rope while I go down.“
- „What do you mean I hear water?“ (in a tunnel)
- „But he has to be our friend!“
- „What's the duration of this Fly spell?“
- „I bet it's just an illusion.“
- „We come in peace.“ „...and leave in pieces.“

Milí čtenáři naší rubriky,

jak jste si jistě všimli, léto je v plném proudu a mnoho z vás vyráží do terénu, ať už sbírat data pro svou budoucí diplomovou práci, či se jenom tak „flákat“. V každém případě - jednou nastane okamžik, kdy dojdou zásoby od maminky a vy budete muset bojovat o přežití vlastními silami. Proto vám chceme poskytnout maličkou ukázkou toho, co všechno se dá jíst. Recepty jsme převzali z Rodokapsy (jinak opravdu velmi „kvalitní“ literatura) a tedy vaše případné otravy jdou na vrub autora (Jiří Zeman, adresu raději neuvádí).

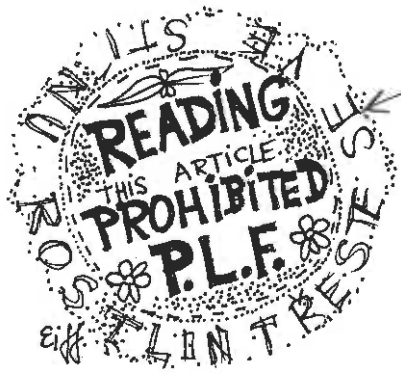
Jednou z rostlin, která se prý dá jíst a je velmi chutná, je hloh. Všichni ho jistě dobře znáte. Z hlohinek se vyrábí marmelády, hlohové listí má chuť trochu připomínající oříšky. V Anglii se z listů hlohu připravuje salát s vařenou nebo nakládanou červenou řepou a francouzským dresinkem. Hlohové listí se hodí do každého salátu, dá se z něho udělat i špenát. Dobré je lehce podušené s biftekem. V Anglii, Americe a Rusku se odpradávná dělá z hlohového listí víno a kořalka.

A teď trochu masa. Vaření slimáci a smažené kobylinky jsou všeobecně známé, takže nám zbývají žížaly. Ze žížal se dělají karbanátky, hamburgery, sekané, nádivky, džusy. Žížalový džus má barvu asi jako nálev z nakládaného hrášku a kupodivu docela dobrou chuť. Také omyté, rozemleté dešťovky, zpracované jako karbanátky či sekaná nejsou špatné. Navíc jsou velmi výživné a zdravé. Pokud byste nevěděli, co papáte, nejspíš byste si dali přidat.

Na závěr něco pro zdraví. Řebříček. Používá se místo petržele nebo pažitky, skvělý je v zaváčkách, dobrá je i řebříčková omáčka. Neméně skvělá je hořčice se řebříčkem nebo řebříčkový ocet. Čaj ze řebříčku se pije proti kašli, při žaludečních bolestech, průjmeh, nadýmání a nechutenství. Zvyšuje krevní srážlivost. Zevně se používá na koupele hnisavých ran, kožních vyrážek, jako kloktadlo a na zjemnění pokožky rukou. Jeho semena obsahují velké množství oleje a používají se jako koření, zvláště do pečiva.

Takže - dobrou chuť!

Těra & Syslík

TIV. PROHIBIČNÍ ZNÁMKA
SDRUŽENÍ P.L.F.
POKUD VÁS ZAHLEDNE
SKALNÍ ČLEN TĚTO
CHLOROFILNÍ ORGANIZACE
PŘI ČETBĚ ČEHOKOLI
OZNAČENÉHO TÍMTO ZNAMENÍM,
MOHL BY VÁS NEVYBÍRAVE
SEŠLEHAT SYAZKEM KOPŘIVY red.

Další nápady ze zelené kuchyně ...

Nezbývají vám peníze na stále se zdražující zeleninu a přesto byste rádi vylepšili svůj jídelníček? Jenom se porozhlédněte kolem sebe!

Naše doba a "civilizace" nás vychovala k tomu, že jako "jedlé" uznáváme jen několik málo rostlin, případně jejich částí. Pěstujeme je na polích a zahrádkách a ti "bezzahrádkoví" je kupují za stále dražší peníz v obchodech. A přitom není tak dávno doba, kdy naši předkové využívali k jídlu mnohem pestřejší škálu vegetace, která roste všude kolem nás a to ne z hladu a nouze, ale pro její chutnost, dostupnost a léčivé účinky.

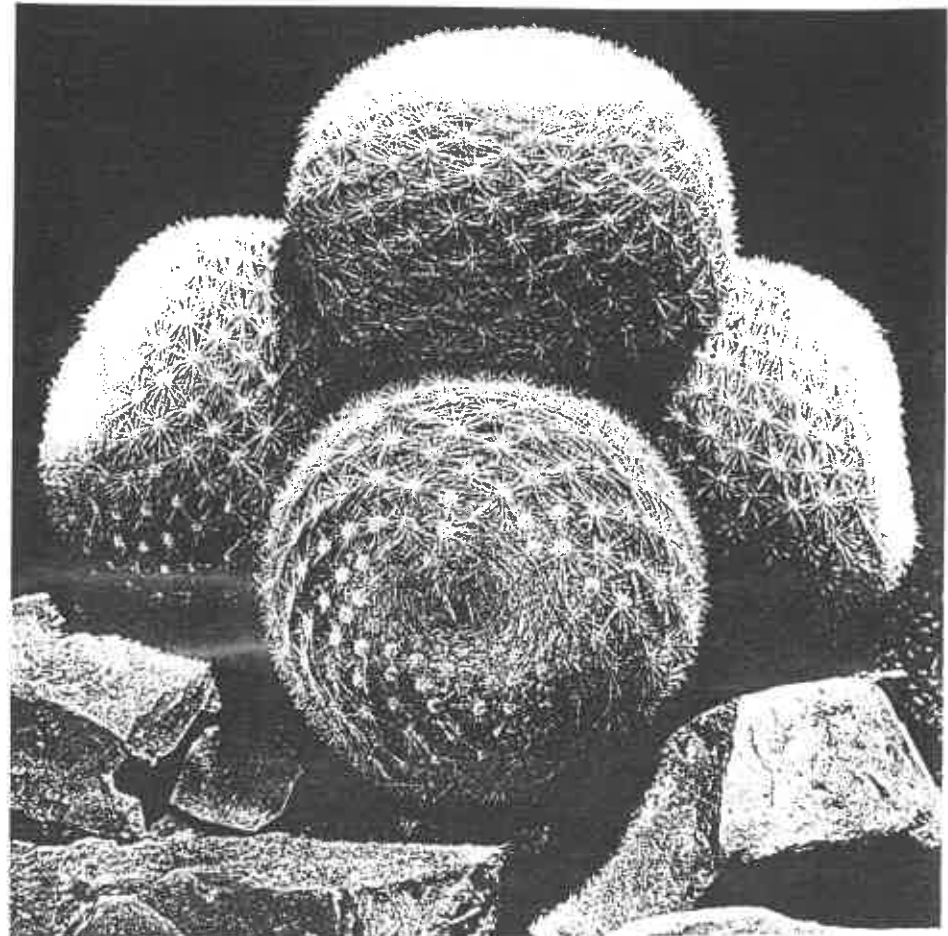
Tak například kopřiva - známá bylina živinami bohatých a trochu zastíněných lokalit. Její mladé výhonky, případně vzrostlé vrcholy jsou výborné a chutné hned v několika úpravách. Po posekání a spaření z nich můžete připravit špenát, na jemno nakrájené jsou rovněž chutnou přísadou do polévky. Veliký úspěch jsem u strážníků zaznamenala s kopřivovými omeletami: do běžného těsta na omelety z mléka, mouky, vajíčka a soli prostě přidáte nasekané kopřivy a osmahnete na oleji.

Neméně chutné jsou i mladé lístky pampelišek, buď čerstvé do salátu nebo jako přísada do polévky, zajímavou chuť a příznivé účinky pro organismus mají květy sedmikrásek přidané do polévky. Takhle by se dalo pokračovat dál - jenom se porozhlédnout okolo sebe. Odvážnější mohou experimentovat sami, ostatní patrně raději sáhnou po osvědčených receptech - na pultech našich knihupectví se totiž už řada kuchařek shrnujících staré zkušenosti a nápady na toto téma objevila.

Takže - nebojte se pozměnit poněkud zaběhané konvence, vyražte do luk a lesů a nechte si chutnat!

Poznámka: Ostatně, možná se vám tyto zkušenosti ještě někdy budou hodit!

Radka P.

A tyto řádky jsou určeny všem skalním příznivcům Jižních Čech a folku, prostě Vám kteří ani o prázdninách nechcete cestovat daleko. Třeboň nabízí začátkem léta tradiční folkový festival "Okolo Třeboně" ve dnech 28.6.-1.7.1996. Většina koncertů se odehrává na zámku v centru města a můžete na nich vidět "Stars" našeho folku jako třeba:

- J. Nohavica, K. Plihal, ...pátek 28.6. 20⁰⁰ malé nádvoří zámku
- Minehava, Nezmaři, Lenka Slabá, Klíč, Fleret & J. Šuláková, Nezmaři, Cop, Žalman a spol., R. Křesťan & Druhá tráva (nejedná se o drogovou party, jak by z názvu kapely mohlo vyplývat) a další sobota 29.6.1996 17⁰⁰ velké nádvoří
- Regent Třeboň, J. Cimrman (velký Český gigant se zatím nepouští do folku ale představit se hrou Blaník na velkém nádvoří 17⁰⁰ 20⁰⁰ hod.)
- Třeboňští píšťáci 18⁰⁰ a 20³⁰ hod. pondělí 1.7.1996 Schwarzenberská hrobka

Vstupenky dostanete i v Budějovicích (JVP Music - Plachého 14, Melodie Voříšek, Na Sadech 16), vstupné na divadlo J. Cimrmana a na páteční koncert 85,- Kč, sobotní hlavní koncert 110,- Kč, Třeb. píšťáci (neděle) 45,- Kč, permanentka na pátek + sobotu 180,- Kč, ostatní akce vstupné dobrovolné. Koncerty se konají za každého počasí.

Folkovým festivalem ale nemusí návštěva Třeboně končit, protože na léto se mimo jiné chystá třeba:

- koncerty Jihočeského hudebního festivalu 24.7. 19³⁰ Vladimír Merta (kytara) a Jana Lewitová (zpěv), Schwarzenberská hrobka
- 3.8. 18⁰⁰ Music Centre Concert Band (Anglie), Schwarzenberská hrobka
- 14.8. 19³⁰ Pražské kytarové kvarteto, Schwarzenberská hrobka
- 16.8. Zpátky do Třeboně, zámecké nádvoří - folk. koncert
- 22.8. 19³⁰ Jiří Stivín - flétny, Schwarzenberská hrobka
- 28.8. 19³⁰ J. Popelka (varhany), V. Rejlek (trubka) Kostel sv. Jiljí

CONFIDENTIAL

Vážení luštitelé.

Už naposledy Vás zdravím před prázdninami, které se letos přiblížily opravdu milovými kroky. Musím uznat, že se jako luštitelé opravdu zlepšujete (snad ne na úkor studia). Namísto dřívějších dvou nebo tří odpovědí jsem tentokrát dostal odpovědí pět. To je přibližně stoprocentní nárůst oproti minulým kolům. Bohužel, Vaše úspěšnost nebyla tentokrát stoprocentní. Dvě z těchto pěti odpovědí nebyly bez chyby, a tedy nebyly zařazeny do slosování (pravidla se dodržovat musí).

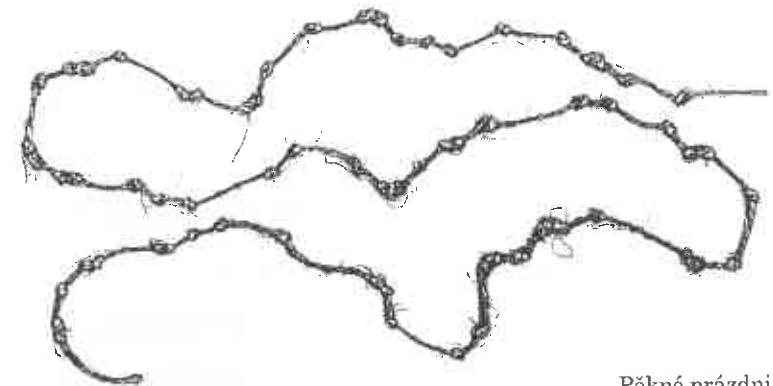
Tak tedy, vyluštění minulého kola bylo následující. U obrázků se používala první písmena z významů = Stříbrná klec, zlatá svoboda. 2. šifra - věta psaná šnekovitě, zevnitř ven = Ne každý mnich kdo kutnu nosí. (Tady byly ty chyby.) 3. šifra - Kdo si umí pěkně hrát, nemusí se nudy bát. (Jak to bylo zašifrované, na to si přijdte sami - použijte obrázek ze spodní strany.)

Kdo tedy vyhrál? Zcela nezávisle jsem vylosoval nejmladšího luštitel, který se nebál, a poslal mi řešení. Je to žák páté třídy (!!!) Ondřej Zemek. Všichni starší, kteří si se šiframi nevěděli rady (nebo se jim spíš nechtělo přemýšlet), by se měli stydět. Ondrovi tudíž nadělím něco dobrého. Protože ale nebudu k zastížení, tak mu to nechám u našich sekretářek na fakultě. Ale pozor! Jestli si pro to nepřijde včas, tak mu to snědí!

Kpokor zmenáanen, ež se bhynác rioet rhadnia ráspuovn. Kpokor čpísváo v tmo, že es bhynác rioet rhadnia tkvuao, an retké ot ínne kat tzná.

231654 781462345, 21 12 623145 643125 5321746 34127865. 231654 4271356 1 132, 12 21 623145 643125 5321746 1627354 21 3421 321 2341.

Další šifru určitě už znáte, ale možná jsou i tací, kteří ji neznají.

Pěkné prázdniny! Romír

CONFIDENTIAL

Bibliofilové!

Mám pro Vás tip, kde získat levně kvalitní americkou odbornou literaturu. Jedna americká nadace dováží do ČR odborné publikace coby věcný dar. Předěšlé zásilky byly rozdělovány knihovnám, ta současná je určena k rozdáni veřejnosti. Knihy jsou rozdávány za manipulační poplatek 10 - 200 Kč. Akce probíhá od 16. 5. do cca konce června (a potom po prázdninách) každé úterý až čtvrtek od 9 do 12 hodin v Praze na Fakultě Tělesné Výchovy a Sportu, ul. José Martího a k máni je podle mého názoru několik kvalitních titulů spíše obecnějšího rázu. Seznam pro biology potencionálně zajímavých knih, aktuální k 23. 5. najdete na dveřích pokoje K3 7/7. Případné dotazy, nebo možnost nahlédnutí do některých z nich tamtéž.

Mila

Hledám kolo - zn. mé vlastní

Které zmizelo za neznámých okolností v měsíci březnu, z geobotanické místnosti na Sádkách, místnost 004.

Popis inkriminovaného předmětu:

Modrý pánský favorit se žlutými dekoracemi na řídkách Pochtivého nálezce odměním (třeba sladkou pusou), nepochtivého odcizitele si podám!

Jakékoliv informace o výše zmíněném objektu podávejte 808 / K4, 24 hod. denně, inspektor Evžen PS: kolo má vypoistované sedadlo, světlo, ale nemá nosič

Hledám

inteligentní dívku s modrýma očima a odbahněným rybníkem aneb chou rybi ve dvou. Zn. 0,5 hektaru

Vy, kteří jste se dostali až sem, Vy, milí čtenáři, slyšte

Škliba Vám přeje pohodové zvládnutí zkoušek, zvláště pak těch bakalářských, a zbyde-li Vám poté čas, i báječné, neopakovatelné, osvěžující, hurónsky veselé a zážitku plné PRÁZDNINY

FASHION

V ČEM BUDETE LETOS OBHAJOVAT:

IDEÁL BIOLOGICKÉ KRÁSY A ELEGANCE NÁSLEDUJÍCÍM MĚSÍCE JE VÍC NEŽ VŠEDNÍ. NO VZPOMENTE SI P S KÝM SE DENODENĚ HODUJETE? KDO Z VÁS PO NOČÍCH VYSÁVÁ ŽIVOU SILU? ... ANO, ... SKVĚLE. I VY Ú? TĚDY ZNÁTE ONEN SOUČASNÝ SYMBOL ŽIVOTA NA TĚTO PLANETĚ - POČÍTAČ V MINIMALISTICKÉ HARDWAROVÉ MOTIVY ŠKLIBA COUTURE VÁS STYLIZUJÍ DO ROLE PŘÍSNĚ VĚDECKY A SYROKOVANĚ VŠEZNALE VYZÍRAJÍCÍCH BUDOUCÍ VĚDKYNĚ. KDYŽ UŽ JE PRO VÁS COMPUTER VŠÍM, PROČ SE TAK I NEOBLEKAT? (OBYČEJNĚ KYTKY A ZVÍŘATA JPOU TŘEBA NA PARY!) VŽDYŽ PŘÍRODOVĚDŮMŠKA BY SEK POČÍTAČI MĚLA DŮVI!

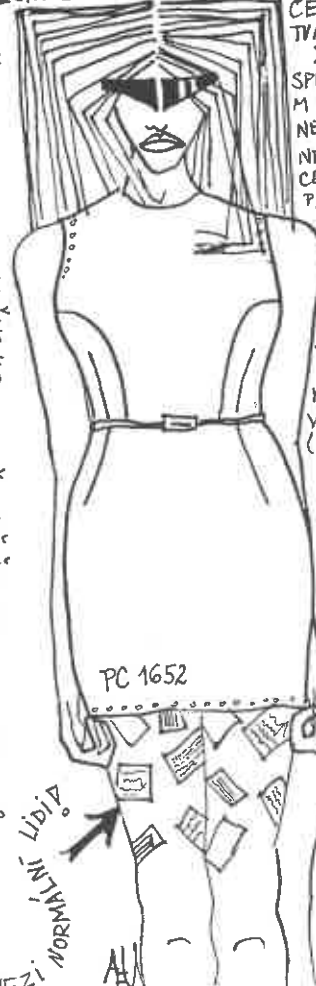
PRAKTICKÝM HITEM VÁŘIČÍCH ČERVENÝCH DNÍ BUDOU STYLOVÉ KABELKY Z LEHKÉHO KOVU

CHOROBNĚ TVÁŘÍ SE OBLIČEJE ZA JAHŮDKY NALEPĚNÉ SPECIÁLNÍM TĚLOVÝM LEPÍM NA NOHÁCH VÁS NIKDO NEBUDE SMĚT VYKÁZAT, PO NEVADY DIKTÁT ŠKLIBA COUTURE JE ABSOLUTNÍ PRO CELOU FAKULTU !!!

I NADÁLE SE BEZDU SE MOJETE V PROSTORÁCH FAKULTY A BEZDUŠE SE NAYZÁDEM ZDRÁTE. JEN ŽÁDNÝ HUMOR! V ČERVNU SE SMĚJÍ JEN BLBCI! NYNÍ JIŽ JEN ZDOKONALUJTE SOFTWARE, ABY Z VÁS BYLI ALESTONŮ BAKALÁŘI (KDYŽ UŽ NIC DÍMĚHO).

NOVINKA SEZÓN PŘEMETATARSALI PODPATKY, KTERÉ VÁS VÝHODNĚ SNÍŽÍ. MÁLOKTO BĚMŮ ZE ZKOUŠKŮ JIČÍCH TOTIŽ IMPONUJE, KDYŽ MU PŘĚRŮSTÁ PŘEZ HLAVU

POČÁTKEM PRÁZDNIN VŠAK V RYCHLE ZMĚŇTE STYL, ABYSTE VÍBĚG ZAPADLI!

ZELENÁ RŤEMĚ MISS LEPEŠINSKA BYLA PŘIPRAVENA ZE ZTUŽENÉ MEZOGLI! NEZMARŮ ZELENÝCH SPECIÁLNĚ PRO TUTO SEZÓNU. S JEJÍ POMOČÍ PŘESVĚDČTE KOMISI I O TĚCH NEJLEPŠÍCH NE SMYSLECH

MISS LEPEŠINSKA

LIDIA INTIMNĚ

